Questo Cicerone e di me [illegible]

2)

Donavit Ludovicus
Michałowski
m. augusti 1870

Home nenarratiuia il cor quemo

Per ho la dona se vendica a funo

Che pur alt Homo, ch natura inle

2

All Ill.mo et R.mo sig.re et P.ron mio Col.mo Il sig.r Card.le Borromeo

All Ill.mo et R.mo sig.r Col.mo Il.o Card.le Bevilacqua

Rzym 30.

Gio Cristofano

Bevilacqua

Rzym.
19 listopada 1860.

i NCIPIT EPISTOLA QVAM MISIT RABI SAMVEL ISRAHELITA ORIVNDVS DE CIVITATE REGIS MOROCHORVM AD RABI ISAAC MAgistꝝ sinagoge q̄ ē in subiulmeta in predicto regno In Anno dn̄i.M°.Sȝ trāslata d' hebreo ī de Arabico in latinū p fratrē alfunsuȝ boni hoīs hispanuȝ ordinis p̄dicatoꝝ quam translationē fecit Anno dn̄i.M.ccc.xxxviii. tp̄e pōtificatus dn̄i benedicti pape.xii. que epistola cuius sit editionis & ad quid ualeat ꝓhemiū ipsius epistole & narratio ei⁹ pleni⁹ declarabūt cuȝ titulo qui ē talis.

TITVLVS EPISTOLE.

Epistola quā scripsit mgr̄ Samuel israhelita oriūdus de ciuitate regis marochiani d' rabbi ysaac magistꝝ sinagoge q̄ ē ī subiulmeta in regno predicto.

EPISTOLA.

c Onfuet te de⁹ o fraī & ꝑmanere te faciat usqꝫ quo ꝉminet ista nr̄a captiuitas & ꝯgreget ista nr̄a dispersio & appropiquet spes nr̄a & signet deus bn̄placitū suū sup uitā nr̄am.Amē. Nā exptus suȝ ꝙ plenitudo scīe nr̄i tp̄is cuȝ tuis exposiţōnibus glosis uigȝ un̄ ego pticeps doctrine tue tibi expono exit⁹ cordis sup illis que legis sunt & ꝓpbaꝝ sup qb⁹ āxio cū timore qua ꝓpꝉ recurro ad abūdāciā sapiētie tue & mitto tibi libellū istum sperans per te deo uolēte ꝯfortari in ueritatate ac ī dubiis declarari.

CAPITVLVM. I

d Esidero dñe mi certificari per te & testi/
monijs legis & ꝓphãꝝ & aliaꝝ scripturarũ
quare nos iudei generaliter percussi sum⁹ a
deo ĩ captiuitate ista in qua sum⁹ que põt uocari per
petua & nõ hñs finẽ Nam mõ sunt mille ãni ꝯpleti
& ultra ꝙ semp fuim⁹ captiuati Nos scimus ꝙ pr̃es
nr̃i adorauerũt ydola occiderũt ꝓphãs & legem dei
auerterũt. Et ꝓpter oẽs istas trãsgressiones deus nõ
ꝑcussit eos nisi p.lxx.annos in babilonia & p⁹ temp⁹
prefatũ placat⁹ ẽ eis & reduxit eos in terrã suã. Et
ſm scripturã ira dei fuit tunc pr̃ibus ualidissima sup
oẽs iras quas añ tp̃a illa ꝯmemorat scriptura & tamẽ
ut dictũ ẽ pena tãtoꝝ peccatoꝝ nõ fuit nisi.lxx.ãnis
Et nũc dñe mi ira dei que in pñti punit nos nõ habꝫ
t̃minũ nec finis eius ꝓmittit̃ in ꝓphis Si uoluerim⁹
dicere ꝙ ista p̃ssura ĩ qua sum⁹ ire dei.ẽ adhuc illius
ire ꝓpter quã fuit captiuitas.lxx.ãnoꝝ quia tunc nõ
ꝯplete satisfactum ẽ de peccatis p̃dictis p illos pr̃es
nr̃os nos facimus deũ mẽdacẽ qđ absit quoniaꝫ ipse
deus uerus & gl̃osus illi captiuitati ĩposuit prefatuꝫ
terminũ ꝓphãꝝ scꝫ.lxx.annos uñ talis nõ ẽ respõsio
sed euasio seu excusatio. Si excusatõ essꝫ uera nec ẽ
ĩtelligẽtibus ꝓponenda & si dixerim⁹ ꝙ deus in illa
trãsmigratione misertus uni parti generis nr̃i & nõ
a[illegible]ri & illos q̊ꝝ misertus ẽ reduxit ad reedificãdũ
[illegible]plũ ut dicit ꝓphã Ieremias & sum⁹ de illis quoꝝ

non est misertus. Tunc dicent nobis xpiani q deus misertus e eo qui adorauerut ydola & q occiderut pphas & tn nos punit qui no peccauim i predictis & illo mistus fuit i dicto termio.lxx.anno & sic nra punitio no babet m nos cam certa ita e longa & sine termio pena i qua sum mo ia sunt mille ani & ultra nec in lege nec in pphis bui pene tminu possum inuenire. Quare dne mi cu deus puniuerit pres nros ppter ydolatria & ppter interfectionem ppha & pena & culpa sint note i scriptura cu de non punit bis id ipsum p peccatis illis preteritis fuit pena sc capituitas.lxx.ano & cu deus no punit ulr nisi ppt ule peccatu opportet q pot illa captiuitate nos peccauerim oes cora deo peccato maiori quam fuerit ydolatria pentu nro & q fuerit interfectio ppharu ex quo deus p peccatis puniuit pentes nros lxx.anis & non amplius & nos puniuit sunt mille ani & ultra. & posuit & dispsit nos p quatuor ptes mdi Tame quicqd 9tingat dei sum i omui euentu quia nulla e excusatio sup dicta. Rnde.

CAPITVLVM. II

S Vpposito dne mi q sim in peccato aliquo maximo rogo nuc q certifices me si post q deus dispersit nos de irlm & misit in capti uitate ista logissima seu ppetua ppter illud peccatu sine auctoritate nra & ppria uolnutate sine speciali madato incepimus obfuare cricucisione & sabbatu

& alias cerimonias ꝙ a tpe q° titus destruxit ciuita-
tē & tēplū ꝯbuscit & bibliotecas & nos īcaptiuitatē
istā dispsit ꝙ ex tunc cessauit inter nos ignis.sacrifi-
ciū.oblationes & holocausta. & de9 nō ꝑmisit nobis
postea ꝓphecia aliquā.nec nō ꝓphām. nec p reuela
tionē aliquā certā.ꝙ nos deberem9 redire aliquādo
ī ibrl'm in statu pristino. nec mandauit nobis postea
ꝙ obſuaremus obseruantias predictas uidetꝛ g° seq
ꝙ nos nō a deo.sed ab aliis.qui erāt obseruātias pre-
dictas accepimus & tenem9. Et uidetꝛ ꝙ iuste dicēt
nobis aduersarii nr̄i. Sicut uos obſuatis circūcisionē
& sabbatū & legitis in sinagogis libros moysi & ꝓ-
phetaꝝ.sine mādato dei. quare nō assuitis uobis sil'r
sacrificiū.& nō facitis uobis sacerdotē. & regem. &
principē.& unctōnes sanctas. & īcēsum.& quare nō
edificatis altaria.et ſuatis cerimonias.et oīa alia que
sunt in lege cōtenta sicut sabbatū.et circūcisionem.
et plura alia que obſuatis ſm traditiones ur̄as sine
uolūtate et simplicitꝛ exutraqꝫ curritis ī offensaꝫ. Et
si hec predicta facitis cōtra uolūtatem.uel dicitis qa
uolūtas dei ē.ꝙ hec ſuetis.et bn̄placitū. ꝙ tn̄ oñde
re nō potestis quare nō obſuatis supradicta alia.q° ꝓ
mādata facere potestis. Et si reges non pmittūt uos
facere et ppl'i sub quib9 iacetis nō pmittūt uos ista
multa facere. quare pmittūt uobis circūcisionē et li
bros et sinagogas et alia q̄ ſuatis. Et ad hec dn̄e mi
nō est nobis īꝓmptu responsio sufficiens ut uidetur

Scim9 tamē timorē dei in omni euentu.

CAPITVLVM. III

Nuenimus dn̄e mi deum loquētē p os zacharie ꝓphē et dicētē.vii° ca° ubi loquit̄ de iª prima captiuitate breui. interpretaui hanc auctoritatē. Nā ſcḋm ꝙ ſcripta ē in arabico ſicut infra poſita ē ſonat in latino hec dicit dn̄s ſacerdotibus & ppl̄o terre. Quādo ieiunaſtis & ploraſtis ī.vi. &.vii° toto tp̄e.lxx.annoꝝ intellexiſtis ꝙ nō ieiunaretis ad me aut ploraretis. Ego tp̄e ieiuniū nolui a uobis. Nr̄a āt tranſlatio aliter ſe habet. ego enī ſcribere ꝓpono ſicut auctoritates iacēt. quas Samuel iſte inducit nō ſicut ſunt in nr̄a biblia īnuit dn̄s. Dn̄e mi ī predictis uerbis ꝙ dū nos iudei fuim9 p.lxx.ānos in dicta captiuitate. fuim9 ſine lege quia ieiunium hēm9 a lege ſicut alias obſuātias & ſimilit̄ fuim9 ſiñ circūciſione & ſine ſabbato. Et ſine dubio hec nō ualēt dum ira dei manet ſup ppl̄m ſuū. Illa uero prima ira dei fuit breuis quia.lxx. ānoꝝ Iſta quidē in qua nūc ſumus ē lōga iā mille ānoꝝ & ultra & nō inuenit̄ ei terminus in ꝓphīs. Et timeo dn̄e mi ꝙ ſicut de9 miſit ī captiuitatē illā breuē p̄res nr̄os ſine lege & ſiñ obſuātiis eius. nec acceptauit ieiunia nec obſuātias eius legis quouſqꝫ fuit ꝯpletū tēpus pene ipoꝝ ſcꝫ.lxx. annoꝝ ſic in iſta captiuitate ultima non acceptat opera que facim9 ſcḋm obſuātias legis. quare ꝯſtat ꝙ nos ſumus ī maiori peccato nunc quā patres nr̄i fuerint in

babilonia. Vñ nos sum⁹ ī maiori dei ira quā illi ēt p
9ñs opa nr̄a sunt ei mi⁹ placita & nos snm⁹ ei magis
odiosi. Et p₃ ꝙ illi p mortē ꝑphāꝝ & quia ydola co
luerūt fuerūt tantū. lxx. ānis ī captiuitate & nos ꝑpt
magnū peccatū & maximum sumus captiui iam sunt
mille āni & ultra & hec captiuitas sine dubio ē illa
quā deus per os danielis ꝑphāuerat desolationē ciui
tatis usq₃ q° ad 9sumationē ꝑseuerabit desolatio zc̄.
Prima captiuitas uocaꝉ trāsmigratio quia modicum
tp̄⁹ fuerūt reducti cū honore ī ihrl̄m. S₃ hec uideꝉ
desolatio in qua ꝑ certo deus nō miserebitur nostri
sicut nō miserebaꝉ patꝝ nr̄oꝝ. in babilonia excepto
ꝙ 9solabaꝉ eos p ꝑphās q ꝑmittebāt illis liberatiō₃
& erant oēs simul. nobis autē nihil ꝑmittiꝉ & insu p
dispersit nos p uniuersa regna mundi attamen qcqd
9tingat dei sum⁹ iu omni euētu.

CAPITVLVM. IIII

d ñe mi ualde mirabile ē mihi de nobis Spe-
ram⁹ enī cottidie liberatōnē de captiuitate
ista & semp de h° loquimur. & sp loquimur
de reductione nr̄a in ihrl̄m. Vel sumus ceci ł decep
tores simpliciū. Nā 9stat ꝙ post dispsionē nr̄am que
facta ē p titum nō apparuit in nobis ꝑphā qui nobis
ꝑmitteret reductionē. nec ēt post captiuitatem. lxx.
annoꝝ. fuit ꝑphā qui loqueretur de ista captiuitate
que nō habet finē. nisi ī fine mūdi. nec de liberatōe₃
habet. nisi p 9sumationē seculi. quia daniel illa₃ uocat

desolationē sine fine ca°.ix. Vnde timeo dn̄e mi ꝙ cū tanta captiuitas non possit manere sup totā gentē nr̄a₃ a deo nisi ꝓpter maximū peccatū in deū. maius quā interfecisse ꝓphās & adorasse ydola ꝓpter que peccata patres nr̄i fuerūt puniti ꝙ sicut deus nō mi/seretur nr̄i in uita cū in eodē peccato pseuerem⁹ sic nec etiam miserebit᷑ mortuis ex nobis attamē sumus dei in omni euētu qui euenerit.

CAPITVLVM. V

d ñe mi uidet᷑ ꝙ decipiam⁹ alios & nos ipsos quia in libris legū & ꝓphāꝝ habem⁹ de u₃ ꝓmittētē nr̄e gēti liberatōe₃ & ꝯgregatō₃ de dispsione multiplicit᷑. Sed bene aduertēti omnes ꝓmissiones quas habuim⁹ uel fuerīt ꝯplete añ cap/tiuitatem.lxx.ānis & in ipsis.lxx. ānis uel ꝓmissiones fuerunt ꝓpter peccata illoꝝ quibus ꝓmissiones sunt totaliter īpedite.sicut ꝓponā corā te dn̄e. exempli gratia.ista pauca dicuntur in e₃echiele. Si feceritis iusticias meas & mādata mea seruaueritis ꝯgregabo uos de quatuor partibus mūdi.& leuabo uos & adducā uos per mare. & adducā uos in domū sanctā mea₃ Ecce ꝙ id qđ dn̄s nobis ꝓmittit per e₃echielem in predictis uerbis.& aliis locis libri eiusdē ꝓphē iam ꝯpletū ē plures ante illā captiuitatē.lxx.annorum & oēs ꝓmissiones dn̄i tales maiores & mīores que in diuersis locis sacroꝝ libroꝝ ꝯtinētur ꝯplete fuerūt añq̄ caderem⁹ ī istā ultimā captiuitatē que nō hab₃

finē.mō sumus iā in. M°. anno & ultra nec in aliquo
ꝓpbāꝝ ei⁹.terminū īueīm⁹.nec illa dei ꝓmissio ubi
agit deliberatione & ꝯgregatione intelligiť de ista
captiuitate ppetua.sed de illis tribulationib⁹ & disp
sioib⁹ añ dictos.lxx.ānos nec ꝙ añ dictos.lxx. annos
ꝯmiserim⁹ illud magnū peccatū ꝓpter qđ deus siñ
termīo punit nos in quo peccato sumus & manemus
oēs aliter deus misericordiā suā nō ꝯtinuasset ī nobis
ira taꝫ longa. nā uidem⁹ p scripturas ꝙ oīa predicta
que ꝯmiserūt patres nr̄i añ.lxx.ānos predicte capti-
uitatis punita fuerūt. & de multis. exēpla hec pauca
inducā. peccauerūt p̄res nr̄i q exiuerūt đ egipto &
ꝓmissio eis facta ī eis locū ñ habuit. sꝫ ī peccatis suis
indeſ̄to mortui sunt. peccauit ip̄e moyses ad aquas
ꝯtradictionis & terrā ꝓmissionis nō meruit.peccauit
ip̄e Aarō & portauit penā. Hely sacerdos peccauit
& fractis ceruicibus expirauit & posteritas eius sa-
cerdocio priuata ē.& tamē de⁹ ꝓmiserat sacerdotiū
ineternū. Sed hui⁹mōi ꝓmissa intelliguntur sp nisi
ꝓpter peccata demereātur accipe ut patet in regno
dauid & in aliis posteris eius. Sicut etiā de⁹ uerus &
gl̄osus ꝓmisit abrahe ꝓ semine suo terrā illā ineť nū
possidēdam & frequēť pdiderūt eā ꝓpť peccata sua
& frequenť restituit eā dn̄s illis usqꝫ ad ultimā uiceꝫ
qua pdiderūt iam sunt mille anni & ultra & non est
spes recupandi eaꝫ quia manem⁹ oēs ī eodē peccato
ꝓpť que t̄rā nr̄aꝫ pdidim⁹. Et dn̄e mi ml̄tū mirabile

ē cū omnes ɔcordem⁹ ꝙ opportȝ ꝙ p⁹ captiuitatem lxx.ānoꝝ in babilonia peccauim⁹.cōtra deū peccato maximo & tñ null⁹ ē qui dicat qđ ē id peccatum & si aliquis nr̄um cognoscat nr̄am cām & peccatū ꝓpt qđ incurrim⁹ tanta mala nullus tñ id apit ꝓxīo suo nec ipēmet qui cognoscit ī suā ɔuertit utilitatē sed oēs iacem⁹ ꝓstrati & uidem⁹ maīfeste ꝙ predicta captiuitate.lxx. annoꝝ erat deus cū patribus nostris in ꝓpbīs.i.Ieremia & aliis ꝓpbīs & dedit eis salatbi el duceȝ & principes & sacerdotes cū qb⁹ exiuerūt de babilone.p acta penitētia.& placato deo edifica/uerūt ibrl̄m & tēplū & alias ciuitates.& effudit de⁹ misericordias suas & tñ in ista captiuitate null⁹ pro/pbeta nobiscum ē.nec deus ut apparet. Copiose igit̄ dñe inquirā & nō cessabo querere qđ peccatum est id tantum ꝓpter qđ sum⁹ in captiuitate.M. annis & ultra.nec babem⁹ ꝓpbām. nec regē nec sacerdotē nec altare.nec sacrificium.nec unctionē.nec incēsuȝ nec purificationē immo facti sum⁹ abboīabiles toti mđo. sicut deo & ɔtēptibiles.ī solo corde tātū nr̄o regnat supbia. qua nos ipsos p̄ferimus toti mundo. Et qđ sup boc sencio pandā tibi dñe mi nec minus quicquid eueniat nos dei sumus.

CAPITVLVM. VI

n Vnc ergo dñe mi paueo ꝙ id peccatū ꝓpt qđ sumus in bac desolatōne & ī captiuitate ista sit illud peccatū sup quo locutus ē de⁹

ꝑ ꝓphāꝫ amos.ii° ca° cū dicit sic Sup trib9 sceleribꝰ
israhel ꝯuertā uel trāsferam. Nota ꝙ ubi in nostra
biblia ē cōuertā hic habet trāsferā & ē ad ꝓpositū
eius magis.& super quarto nō trāsferā eos quoniam
uēdiderūt iustū ꝓ argēto. Et nos dn̄e mi ſm doctnā
nostrā dicim9 ꝙ iste iust9 fuit Ioseph filius Iacob.q
fuit uēditus & sic teneo ego.nisi ꝙ ſmo diuin9 poit
istud peccatū uēditionis quartū ī numero peccatoꝝ
sed sceleꝝ israhel primū.ipi ēt xp̄iani qb9 sanctoꝝ
libroꝝ studiū uidet̄ eē traditū a deo. rn̄dent doctne
nr̄e predicte & dicūt ꝙ primū in quatuor sceleribꝰ
israhel ē uēditio Ioseph a fratrib9 suis & secundum
peccatum siue scelus assignāt adorationem uituli in
oreb.& terciū scelus occisionē ꝓphāruꝫ in babilonia
ꝓpt̄ ꝙ fuim9 captiuati.lxx.annis & dicunt ꝙ quartū
scelus israhel fuit uenditio iusti scꝫ Iesu qui ad lr̄am
fuit uēditus p9 trāsmigrationē p̄fatam .lxx. ānoꝝ &
si nos dn̄e uolum9 tenere prefatā doctrinam nostrā
& rn̄dere xp̄ianis ueꝝ.oportet ꝙ nos assignemus in
israhel ante uēditionē Ioseph uaria scelera preces-
sisse.ut ipsa Ioseph sit quartū scelus. Sed hoc nō po-
terimus sustinere quia testimonium libri genesis ē
contra nos qui uenditionē Ioseph ponit. priūm scel9
filioꝝ israhel.& ꝓphā amos ponit expresse quartuꝫ
scelus.uēditionē iusti.ꝓpt̄ ꝙ fuimus ī captiuitate de
qua loquit̄ deus cōminās ꝙ non reducet nos ultra in
t̄ram ꝓmissionis cum dicit & sup quarto nō trāsferaꝫ

eos quoniã uendiderũt iuſtuꝫ ꝑ argento & maifeſte apparet mihi ꝙ nos ſup illo peccato quarto uẽditõis iuſti. iuſte ſumus puniti iam ſunt mille anni & ultra in quo tẽpore nil ꝓficimus inter gentes nec ẽ ſpes ꝓficiendi amplius.

CAPITVLVM. VII

e

Xpaueſco dñe mi & timeo ꝙ iſte Ieſ9 quẽ colunt xp̃iani ſit ille iuſtus uenditus ꝑ argẽto ſ̃m amos ꝓphãꝫ & timeo ꝙ de ipſo ſunt hec que mihi occurrũt teſtimonia ꝓphãrum & illa eadem in doctrina ſua ualde apte applicant criſtiani yſaiam ꝓphãm. Ve genti peccatrici filiis ſceleratis quoniã ipſi elongauerunt ſanctum eius. & inclinati ſunt retrorſum Item idem ꝓphã dicit Quaſi ouis ad occiſionem ductus ẽ qui nõ apuit os ſuum. Itẽ dicit uir habens dolorem & ſciens infirmitatẽ. Item fuit deſpectus & ꝓpter hoc nõ reputauim9 eum. Item oblatus eſt quia ipſe uoluit. Item de anguſtia iudicii depoſitus eſt. generatõnẽ ei9 quis enarrabit. Itẽ ꝓpt̃ culpam populi mei tranſfixi eũ. & dabit iiuriatores ꝓ ſepultura. & diuites pro morte ſua. Et timeo dñe mi quod iniuriatores fuerunt patres noſtri. & diuites pilatus & herodes & ãna & caiphas ſicut dicit ꝓphã dauid. Cõſurrexerũt omnes reges t̃re & maiores & cõtra deum & cõtra criſtũ eius. Reges ſcꝫ predicti maiores ſcꝫ patres nr̃i. Et timeo dñe ꝙ iſte Ieſus ſit ille cõminatus & uẽditus ꝑ argento de quo loquitur

Zacharias ppha & amos & alii pphe de quo et loqt ysaias ppha ca°.liii. deponet oes iiquitates & orabit p infidelibus. Timeo ego dne mi q iste Iesus sit ille iustus de q° dicit dauid i psalmo.lxxiii.dilectati sunt i aiam iusti.& sanguine innocete cdepnabut & ppter hoc eiecit eos deus & disp̄det illos dns deus nr. Et timeo dne mi q iste sit ille iustus de q° loqt Ieremias ca°.ix.cum dicit.homo e & quis e qui itelligit eum.Ite ieremias capitulo.x.Spes uultus nostri xpus deus captus e p peccatis nris. Cui diximꝰ i umbra tua uiuemus inter gentes. Timeo et dne mi q iste sit ille iustus de quo dixit deus p os zacharie pphete ca°.xiii.dicemꝰ enim in illa die Que sunt iste plage i palmis tuis Et rndebit plagatus fui i medio domꝰ mee int illos qui dilexerut me & leuauit esez pastor meꝰ supra me.Ite ide ca°.xii. Aspiciat ad me die illa & illu que trasfixerut & plangent sup illum quasi plactu unigeniti. Timeo et dne mi q iste fuit iustus ille de quo dicit Abacuch ca°.iii.Cornua i manibus eius ibi abscondita e fortitudo eius etceta. Et cocordat euageliu xpianoꝝ ubi narrat mors Iesu & ondunt.Cu autem uenissent ad Iesum iuenerut eum mortuu & misit unus ex eis lancea sua & transfixit. Paueo dne mi q dicit.Abacuch ca°.xiii.Egressus es dne saluare populu tuu cu xpo tuo.

CAPITVLVM. VIII

e Xpauesco dñe mi sup his quis fuit iste iust9 sine peccato de quo loquitur ysaias pphã & quis sit ille iustus uenditus p argēto ppt̃ ꝙ dicit dñs p amos pphãm ubi supra ꝙ ĩtestimoniũ quarti sceleris nõ trãsfer3 nos intrã pmissionis ãplius uidet̃ ẽt dñe mi ꝙ 9pletũ ẽ ꝙ scribit̃ danielis pphẽ capitulo.ix.ubi dicit.Postq̃ 9sumate fuerũt.lxx.eb domode occidetur xp̃us & tunc ueniet populus cu3 pricipe uenturo & destruet ciuitatẽ & domũ.cõminuet & 9dẽpnabũt eã & auferet̃ sacrificiũ & 9suãbit̃ destructõ ppetua.Et ñ ẽ dubiũ dñe mi ꝙ destructõ desolationis ppetua.i.captiuitas ista in qua sumus ia3 sunt mille ãni & ultra.Et apte dicit deus p pphã3 ꝙ erit desolatõ ppetua p9 occisionẽ xp̃i sic̃ ẽ desolatio nr̃a p9q̃ Iesus fuit occisus nec cõmiatus ẽ deus nobis ppetuam desolationẽ nisi p9 occisionem cristi. Et si uoluerimus dicere ꝙ ante mortẽ Iesu fuimus in desolatione. Ad hoc rñdẽt nobis cristiani ꝙ añ mortẽ illã nõ fuit desolatio nisi .lxx. annis & p9 hoc fuimus reducti in terrã pmissionis & fuimus apud deum in grãtia & honore.Certe dñe mi ego nõ uideo excusationẽ contra pphecia ista qa defacto pmittit̃ nobis ꝙ postquam a reedificatione fuerunt complete lxxii.ebdomode que sunt ãni.cccc.&.xxxiii. Tunc fuit Iesus occisus a prĩbus nr̃is & postea uenit dux .s. titus & populus roman9 & fecerũt nobis ſm pphecia istã hodie sunt mille anni & ultra & nihilominus

ſi ē ita. Attamen dei ſumus in omni euentu & ideo in eo ſperamus.

CAPITVLVM. IX

t Imeo dñe mi ꝙ criſt⁹ iā uenit & iā adimpleuit primū aduentū ſuū quia in ſcripturis nr̄is īuenim⁹ duplicē eius aduētū. Pri⁹ aduent⁹ criſti deſcribit̄ in ꝑphis in pauptate & humilitate. Scd̄us in glīa & maieſtate & de utroq; aduētu proponā illa que mihi occurrūt. De primo aduētu dicit deus per os ꝑphē·yſa.caᵒ·ix.letare filia ſyon. Ecce preceptor tuus uenit paup equitās aſinum.Et in iſto aduētu deſcribit ęū yſaias.Deſpectū ʒacharias.Daniel occiſum.ʒacharias & amos uēditum.Et tamē iam fuerunt ꝯpleta que in libello deſcripſi & deſcribaʒ Nō reputauim⁹.i.nō cognouim⁹ eū ſicut dixit yſaias ꝑphā.ſʒ deſpexim⁹ eū.& preualuim⁹ ꝯtra eum.Sed gloria eius & maieſtas eius erit manifeſta.in ſecūdo eius aduētu. quando ignis & flāma precedet eum. & exardeſcet.& inflāmabit īcircuitu īimicos eius ſicut dicit deus p os ꝑphāꝝ dauid.& yſaie. Et conſidero dñe mi ꝙ xp̄us nō iudicabit alit̄ quātum ad morteʒ quia nos īterfecim⁹ oēs ꝑphās. q anūciauerūt nobis de ipſo ꝑ ut deus teſtificatur contra nos.p os Helie ꝑphē quarto libro regū. Et ſic intfecim⁹ illū iuſtū ꝑpt̄ quē ſum⁹ ī ira dei ſiň fine.Attamē dei ſumus.

CAPITVLVM. X

t Imeo dñe mi deus deſcribit apte duos aduēt⁹

xp̄i p os ysaie ꝓphē.ii°.ca°.cū dicit Cōsurge ꝯsurge induere fortitudinē brachiuꝫ dn̄i. bis dicens ꝯsurge ꝓpter eius duplicē aduētū.& sigillatū.clare primuꝫ xp̄i scribit aduētū.q̄tū ad passionē & deiectionē. ca°.l.& ca° liii.p totū.Et specialit̄ cū dicit uidimꝰ eū.& n̄ erat aspectus.& species.neqꝫ decor.& ce. Primū eiꝰ aduētum ponit ysa.ca°.ix. cū dicit puulꝰ natꝰ ē nobis Et stati subiūgit ꝯm eius aduētū.cū dicit & uocabit̄ fortissimꝰ.gr̄a potēs.sup tronū dauid sedebit.ut ꝯfir met illum. ab iicio usqꝫ ieternū.Zacharias āt ꝓphā describit euꝫ paupere & sedentē sup asinū ca°.ix. & q̄d aliud ē hoc.nisi ꝙ ꝓphā describit.Primū aduētū in huīlitate.& secūdum in poten̄a & maiestate. Sic ēt describit eū daniel ca°.vii.circa mediū ubi dicit. Cōsiderabā ul̄ aspiciebā in uisione noctis. & ecce cū nubibus celi quasi filius hoīs ueniebat & usqꝫ adāti quum dieꝝ puenit & in cōspectu eius obtulerūt eū & dedit ei ptātem & honorē & regnum.oēs populi. tribꝰ ac lingue adorabūt honorabūt eū. & seruiēt ei hebreus habet.tribꝰ ac.liii.honorabūt eū. & nō defi ciet ptās eius.quia nō auferet. & regnū eiꝰ maenbit ineternū.Nr̄a āt trāslatio habet tribꝰ ac.liii.sꝫ.ei.po. eius eterna que nō auferetur.& regnū eius quod nō corrūpet alias et nō deficiet potestas eius. alias ptās eius ineternū.et regnū eius manebit ieternū. alias n̄ corrūpet.Et maīfestum ē dn̄e mi ꝙ in sc̄d'o aduētu sedebit xp̄us ante antiquū dieꝝ qui ē deꝰ ad iudiciuꝫ

ſicut ſedit in primo aduētu ante patres nr̄os iudeos
ut iudicaret̄. Et iſtos duos aduentus meſſie.i.criſti
innuit dauid ꝓpheta in pſalmo cum dicit. quia uenit
quoniā uenit iudicare terrā.ꝓpt̄ primū eius aduentū
qui fuit ſimplex dicit.quia uenit.Propt̄ ſc̄m uero qa
erit cum potētia dixit quoniā uenit iudicare terram
De ſcd̄o eius aduētu loquit̄ ʒacharias ꝓpba ca°.xiiii.
cū dicit.Inprimēt ueſtigia pedes ſuper mōtē oliuaꝝ
& ce. Et nos dn̄e nō dicimus ꝙ deus ineēntia ſua &
natura habet pedes nec carnē nec iſta q̄ corpis ſunt
Sed habere pedes ꝯuenit omni creature corporee.
dicit ēt dauid ꝓphā.qd̄ ſupra allegatū ē loquēdo.de
ſcd̄o eius aduētu.ignis inꝯſpectu eius ardeſcet & in
circuitu eius inflāmabit. ſed dn̄e nō dicimus ꝙ deus
ſit circūſpiciens ꝙ aliquid poſſet eſſe incircuitu eius
inquātum deus.ſed auctoritates ſil̄es hn̄t ueritatē ad
litterā ī illo iuſto quē ꝓphē deſcribūt nūc loquētes
de eius hūilitate.nūc de eius maieſtate. & h° loquit̄
malachias ꝓphā ca°.iii.cum dicit. Ecce dn̄s uenit.&
quis poterit ſedere ante aduentū eius. ipſe enī quaſi
ignis cōflans & ſedebit & liquefaciet argētū & auꝝ
Ecce qualiter iuſtus ille qui fuit iudicatus uenit ī ſc̄o
aduētu & attēde dn̄e mi qualiter deſcribit eū idem
ꝓphā in eodē ca°.iii.cum dicit.Tūc ego ueniā & in-
trabo ī iudicio ad eos & ero teſtis uerax ſup adult̄is
& malis & piuris et ſup illos q defraudant merce-
dem mercenarii et qui ſpoliāt pupillos et uiduas et

& opprimũt pegrinũ & pauperē. Et idē dñe mi describit ezechiel cũ dicit ca°. xxxiiii. ubi loquitur de pastoribus & ouib⁹ dicēs ego sepabo ab eis. s. a iustis trāsgressores & ĩcredulos Hec nõ habȝ trāslatio nr̃a Sed in arabico dicit sic. O dñe mi Ecce ꝙ in secũdo aduētu sepabit incredulos de medio iustoꝶ Sicut ēt dicũt malachias & ezechiel clare. Et ĩ prĩo aduētu nemo nr̃m cognouit eũ quia exiuerat limites hũane nature. Sicut dicit de⁹ p os ysaie ꝓphē ca°. liii. & int̃ iniquos ꝯputatus ē. & ꝓpter hoc nõ reputauim⁹ eum. Et Ieremias dicit. xviii. ca°. Ipse ē homo & quis scit eũ. Et timeo dñe mi ꝙ pr̃es nostri in primo aduētu messie defecerũt. & errauerũt. & ꝓpter hoc sumus ĩ ista captiuitate q̄ nõ habȝ finē. Et tñ ꝗcquid ꝯtĩgat dei sumus & in ipso speram⁹.

CAPITVLVM. XI

Dñe mi paueo ne iste iustus sit ille qui iudicatur⁹ ē cũ potētia oēs qui crediderũt ĩ eũ quoniã ꝓphã dauid dicit de illo. Notũ fecit dñs sa. suũ & ĩ ꝯspectu. gē. re. ius. su. Adbuc dicit ysa. capitulo. xii. haurietis aquas de piscinis saluatoris. qđ dictũ scđm uidere meũ. intelligo đ baptismo. Nam ĩ primo aduētu saluauit p aquã. & ĩ scđo iudicabit p ignē. & de saluatore dicit. Dñe mi Iob. xix. ca°. Scio ꝙ saluator me⁹ uiuit & no. die de terra sur. sum & ĩ carne mea & oculi mei uidebũt deum meũ. Attēde dñe mi ꝙ uocat istũ saluatorē deũ. Cõstat autem ꝙ

oclui carnis nō uidebūt deū. Ecce hēmus secundum scripturas ꝙ saluator ē iste de⁹ iust⁹. de quo ē ſmo & sol⁹ pōt dici uer⁹ iustus.qͦniā nullū peccatū fecit ſm ꝙ de illo deus testificat̄.p os ysaie ꝓphē. nec dē moyse nec de aliqͦ ꝓphāꝝ dicit̄.ꝙ sit saluator iust⁹ & sine peccato. quia moyses peccauit. & omnes alii ꝓphē peccauerūt.sicut uos scitis dn̄e mi. Et idcirco nullus eoꝝ uocatur Iustus in scriptura.sed id nomen isti soli ſuatur.Et sine dubio non saluātur.nisi hi qui credūt primū aduētū suū.& illi qui nō credūt n̄ hn̄t cām aliquā ꝙ saluent̄ in scd'o aduētu eius. sed digni sunt morte qa digni erāt morte.illi qui nō credebāt moysi.& nō obediebant ei. qui fuit peccator quanto magis digni sunt igne.illi qui nō credūt.& blasphe-māt istū iustū & dn̄m. qui peccatū nesciuit unquam Quicqd tamē eueniat dei sumus nos.

CAPITVLVM. XII

d ñe mi nos īuenimus ī scripturis ꝙ xp̄us ex-altabit̄ de t̄ra ad celū. & ego timeo. ꝙ illd' sit cōpletū ī isto.qui fuit interfect⁹ a p̄ribus nr̄is.& de ista exaltatione dicit dauid ꝓphā ī psalmis xxiii.O magnates apite portas principat⁹ ur̄i.& ele-uamini porte et̄nales & ītroibit rex pr̄iceps glorie. Et attēde dn̄e.ꝙ rn̄dent illi angeli. Quis ē iste prin ceps glorie.& ip̄e rn̄dꝫ illis.dn̄s uirtutū fortis ī p̄lio Et ꝯstat dn̄e mi ꝙ iust⁹ iste dn̄s uirtutū non habuit preiium.nisi ī primo aduentu suo.quia quādo sedebit

oportet credere in Jesum

adiudicādū. ignis īcircuitu ei⁹ exardescet. & īflāma-
bit ī circuitu īimicos eius. & ꝯflabit iustus per ignē
quasi argētum. & hoc in ultimo eius aduētu. Nullus
āt preliabit̄ ꝯtra illū. nec locus erit pugne. Adhuc
de iusti huius exaltacione. dicit ysa. ca° lxiii. Quis est
iste qui uenit de edom de terra rubens uestimentis
eius de bosra. sicut ille formosus in scola et respōdet
hys iustus iste. ego qui loquor iusticiam. sum expug
nator ad saluationem. et dicunt ei angeli. O domine
quare rubrum est uestimentum tuum. sicut calcantis
torcular. Respondet dicens illis. Torcular calcaui so
lus et non erat uir mecum. Vide domine mi q̄ ꝓpbā
loquitur. ysa. & timeo ꝙ hui⁹ iusti rn̄sio. non tangat
nisi nos. cū dicit Calcaui eos in ira mea. donec aspersi
sunt sanguine. cor suū sup indumenta mea. Sed dies
ulcionis in corde meo & ānis retributōnis mee uenit
Quātum g° sperare possum⁹ domine mi ī iusto isto.
ubi scimus ipsum de nobis angelis fuisse ꝯquestū in
celo. & notificauit eis. ꝙ ipse calcauerit torcular so-
lus. Et quid aliud calcauit in ira sua. nisi nos qui post
bellū qđ habuit ī primo aduētu suo. ꝓstrati sum⁹ ab
eo. & calcati iā sunt mille āni. & adhuc restat dies ul
cionis in ultimo eius aduētu. & ann⁹ retributionis in
corde suo. Vtinā dn̄e mi qn̄ īterfecimus ysaiā dele-
uissem⁹ istā auctoritatē predictā. de ꝓphecia sua. ꝙ
nūq̄ legeret̄ ab aliq°. Et ecce qđ dauid uocat belluꝫ
cū dicit dn̄s uirtutū fortis in bello. hec ysaias uocat

torcular. Heu dñe mi bibimus mustũ illud de q̊ ẽt
dicit Iacob p̄riarcha. & ꝓpbã.ut habet in libro ge-
nerationis creaturaꝝ cå.xlix.de Iuda.lauabit stolam
ĩ sanguine. scꝫ uue.sic ẽ factũ ĩ nobis in p̄rio aduẽtu
mesiie.Sed quid faciem⁹ in aduẽtu ei⁹ ultĩo.quando
stabũt hoĩes coram hoĩe iudicãte. & in circuitu eius
erit ignis patus ad deuorãdum illos. cõtra quos tulit
sentẽtiã.Tũc enĩ nõ erit tẽp⁹ belli nec iã ĩ torculari
calcabitur. quia iã extũc nõ erit locus nec tẽp⁹ peni
tẽdi.nec refugii.sed iustitia ut sicut ip̄e iudicat⁹ fuit
sine peccato.qđ ĩueniret in eo sic ipse iudicabit pec
catores.dicit enĩ de⁹ ĩ ꝓphecia salomonis ꝓuerbioꝝ
xi. Quoniã iustus recipiet iudicium. nec erit impius
& peccator.

CAPITVLVM. XIII

u Alde timeo dñe mi ꝙ hec q̃ dicta sunt tes
timonia ꝓpbãꝝ de illo iusto ꝙ scꝫ fuit uen
ditus ꝑ argẽto. ut dicit amos ꝓpbã ꝙ calca
uit torcular.ut dixit ysaias. ꝙ gessit bellũ cũ patrib⁹
nr̃is.sicut dicit dauid ꝙ captus fuerit in peccatis nr̃is
sic̃ dixit Ieremi. ꝙ uulnerat⁹ fuerit ĩ palmis suis.sic̃
dixit zacharias ꝙ sup eius uestẽ misse sunt sortes si-
cut dicit dauid.ꝙ ascedit ĩ celũ sicut dixit idẽ ꝓpbã
& alia cũ nõ queniũt deo in eẽntia.siue ĩ natura dĩna
ẜm quã nec resurgit. nec exaltat̃ nec sedit nec des-
cẽdit.ẽt que dicta sunt corpialia. ꝙ iã uenit iᵉ iustus
cuius nature corpcree hec predicta & sil̃ia poterũt

ꝯuenire. Si āt tibi uideṫ forte duꝝ credere dñe mi ꝙ hō corporeꝰ ascendit in celū. audi auctoritates & exēpla q̄ mihi occurrūt de scripturis nr̄is. Similiter hoc dicit dauid ꝓphā de illo. ascēdit deus in altū. & saluabit captiuitatē. dedit dona hoibus. dicit etiam ī psalmis. lxvii. Iubilate deo & glorificate nomē eius. Iter facite qui ascēdit de ptibus occidētis. dn̄s nomē illi. Adhuc dñe mi dixit deus de illo in psalmis quē tu habes in corde. Iubilate deo qui ascēdit sup t̄ram celi adoriētē. Et de isto dixit Amos caº. ix. Dn̄s ē q edificauit inexcelso sedē suā. & de ipso dicit etiam dauid ī psalmis. lxvi. Ascēdit deus in iubilo. & dn̄s ī uoce tube. De ipso ēt dixit Aser ꝓphā caº. iii. Vidi hoiem descētē de corde maris. & pueīt usq; ad celū Et quia nō hēmꝰ istā ꝓphecia obmisi multa scribeṙ que allegat sup hoc dicit ēt moyses ī cātico. leuabo ad celū manū meā. & deutro. xxxiii. Cōsurge ꝯsurge brachiū dn̄i. De isto ēt ait āna mater samuelis. prio primi regū Dabit dn̄s imperiū regi suo. & sublimabit xp̄m suū. Dauid ēt dixit Ascēdit dn̄s sup pennas uētoꝝ. Et he auctoritates occurrūt mihi ad exultationē xp̄i corpalē. usq; ad celū. & sunt plures alie quas tu dñe bn̄ scis. Nūc ēt exēpla aliqua adducā d lege nr̄a. quia uideṫ ēt nobis multū inꝯueiens credere ꝙ in corpore ascēdit in celū. et hoc ē ꝓpter ꝯsideratōꝫ nam in lege & in ꝓphis īuenimꝰ ꝙ deꝰ uerꝰ & gloriosus assumpsit de terra & eleuauit plures sanctos

christus in celū ascedit

uiros.patres nostros.& si de istis nō dubitamus.de as
cēsione istius iusti in corpe & aīa cui magis scripta
pbibet quā illis testimoniū sanctitatis. & qui durius
bellū scd'm pphās sustinuit. & plures captiuaciones
mūdi.quā aliquis de predictis.Et pretea dn̄e.sine ex
ēpli poitōe scis. ꝙ matusalē & enoch iusti.& helias
pphā. fuerūt assumpti a deo de mūdo isto ī corpib9
suis.de moyse ēt non ē dubitādum quoniā in celo in
corpe & aīa sint nā deutro.xxxiiii. dicit de9 ad moy
sen Ascendit in mōtē nocte . & mortuus est ibi . Et
nesciuit hō sepulcꝝ eius usqꝫ inhodiernū diē. Et qd
significat sepulcꝝ eius ē ignotū ī terra. cū ipse fuit
pphā maior.& sanctior aliis nisi qd' de9 resuscitauit
eū.& assumpsit eū ī corpe & anima.sicut alios iustos
assumpsit.& eleuauit ad locū ubi sunt.Nec nos debe
mus mirari supra h°.ꝙ aer iste leuis & subtilis possꝫ
portare corpa taꝫ grossa & pōderosa. quia nos scim9
ꝙ aqua que ē inunitate simul aeri.quādo placuit po-
tētie oīpotētie.portauit corpa filioꝝ israhel in eoꝝ
exitu.et quādo fuit acceptū sacrificiū.ignis descēdit
de celo & eleuauit & portauit corpa pecoꝝ & bouū
q̄ offerebāt deo.Moyses uero & helias pphāuerunt
de illius iusti eleuatione.ac alii pphē. Vnde id oppꝫ
nos esse credētes. de eleuatione corporea dictorum
sanctoꝝ & sum9 increduli de eleuatione illius iusti
Et eum eleuatū in celū de quo tot sunt testimonia ī
scripturis sicut dictū ē.& possent induci.ut quia satis

apparet. ꝙ deus aſſumpſit predictos ſanctos de qbus nullus dubitet. ut ad fidē diſponerēt corda hominū. Et ut de aſcenſione ſui iuſti ēt nō dubitarēt. Eſt aūt et alia cā quā et ipi noſtri dubitāt. qa aduētus eiꝰ primꝰ fuit occultus. et modus inſolitus. Sicut dicit yſaias. Homo ē et quis cognoſcet eum. Idē ꝓpbā etiā dicit Virgo cōcipiet et pariet filiū. Vbi aduertendū ē ꝙ caret patre ſꝫm carnem. et ꝓpter hoc ꝙ alibi dicit. Signū nouū creauit deus ſup trā. Mulier circūdabit et cetā. Dicit etiā ca°. v. Propt̄ h° dabit eis deus uſqꝫ ad tēpꝰ ī quo parturiēs pariet. Et notādū ꝙ nō facit ꝓpbā mētione de marito iſtius parturiētis. cū īquit natiuitatē iſtius iuſti. qui ſoluꝫ natus ē pret̄ ſolitum modū. curſumqꝫ carnalem qui ē ex uiro et feīa. ſicut dꝰ illo predictū ē. per os yſaie ca°. ix. cū dicit Audite domus Iacob deus dabit uobis ſignū. Virgo ꝯcipiet et cetā Oēs alii ſancti qui dicti ſunt. nati ſunt de feīa et uiro. carnaliter cōcepti in peccato. et oēs fuerunt peccatores. et ipſe Moyſes ſanctior parētibꝰ ꝓphis peccauit et ꝯfitetur ꝑ os ſuū. ſe peccaſſe. De iuſto āt iſto dicitur per yſaiā. liii. ca°. Qui nūꝗ peccauit nec ē inuētum mēdaciū in ore eius De aliis oībus ſanctis dicit deꝰ per os Iob capitulo. xxv. In omnibꝰ ſanctis ſuis nō ē īuentus ſine prauitate. Et Ieremias ꝓpbā dicit ca°. xvii. corda hominū praua.

CAPITVLVM. XIIII

t Imeo dñe mi ꝙ ſit cōpletū in nobis ꝙ dixit

ysaia
cognitio christi
Virgo concipiet
jesus nunquam peccavit sed oes hoies peccaverunt

per ysaiam ꝓphām. cecidit cecitas sup israhel. q̊ usq̄ītrauit pleītudo gētiū. & iteꝝ dicit ca°. vi. Audiētes audiēt. & uidētes uidebūt. & non cognoscent. corda istius gētis sunt īgrossata. Et adhuc eodē ca°. Exceca cor populi. & obtura aures eius ne forte addiscāt. & ꝯuertātur ad me. & sanem eos. Et dixit ysaias usq̄ q̊ dn̄e. Et dixit quousq̄ sint ciuitates deſ̄te. & maneāt domꝰ sine habitatore. Dixit ēt daniel ca°. xii. Claude ſ̄mones & īuolue ꝓphecia. Et Ieremias. xvii. Peccatum scriptū est stilo ferreo ī lapide adamantino. & extēsuȝ sup altitudinē cordis eoꝝ. Et ysa. ca° primo Cognouit bos possessorē suū. & asinꝰ presepe dn̄i sui populꝰ āt meus nō ītellexit. & iterum viii. miluus & yrūdo. & ciconia sciūt tempus aduētus sui. populꝰ āt meus nō cognouit. & hec oīa dn̄e mi dicta sunt quia nō cognouimꝰ aduētum istius iusti dn̄i. Et de nobis dixit dn̄s per ysaiā ꝓphām ca°. xliii. Elongate foras gentē cecā. & n̄ hn̄tē oculos. & surdā. & nō hn̄tem aures. Ecce oēs ꝯgregati sunt. et q̄cq̄d uoluit ꝓphā de hoc per hec uerba. nisi ꝙ deus nos repulit quia n̄ cognouimꝰ tēpus istius iusti cicius. Et ꝯgregauit ad se in fide. gentes loco nr̄i. Sup quo admiratus dauid dixit in psalmo. lxxvi. Hec ē mutatio dextre excelsi nos tamē dei sumꝰ ī casu isto nostro. & ī captiuitate ista. que nō habet finē in qua sumꝰ iā sunt mille āni & ultra. & hoc tamē nō accidit ita male pr̄ibus nr̄is q adorauerūt ydola. & occiderūt ꝓphās. & tārsgressi

fuerũt legẽ ex toto.

CAPITVLVM. XV

t Imeo dñe mi ꝓpt hoc ꝙ qã nõ credidimus ĩ isto iusto. idcirco accidit nobis. & ꝯpletuꝫ ẽ illud. ꝙ dixit deus p os ysaie ca°. xix. Erit ꝓphecia tanq̃ uerba libri clausi. qui dabiť lectori. & dicet iste liber clausus ẽ nescio quid in eo. Et tunc dabit nescienti lr̃as. & dicet nõ sum lector ego. Et que clausura libri maior ẽ dñe. quã clausura qua de9 clausit corda nr̃a. Iã sunt mille ãni & ultra. nec possu mus cognoscere p ꝓphecĩa nobis traditã. a ꝓphetis sup aduentum istius iusti. ꝓpter ꝙ alibi dixit deus p ꝓphãm. Desolabiť ierusalẽ & eorruet domus sancta dixit capitulo primo. Terra nostra deserta. ciuitates nr̃e succẽse igne. & remanebitis tugurium in uinea dissipata hoc ẽ dñe mi & iaꝫ sunt mille anni & ultra dixit ẽt ysaias xxv. ca° Dñe deus exaltabo nomẽ tuũ quia posuisti ciuitatẽ in tumultũ & domũ ĩ ꝯfusionẽ ut nõ sit usqͥ ĩ eťnũ & . xxx. ca°. dixit ꝯteret populos contricione uasis fragilis. in quo nõ remanet pars ad portãdũ carbonẽ ignis. nec hauriẽdam guttam aque ꝯpletũ ẽ etiã dñe ꝙ dixit daniel. ix. ca° postquã fuit occisus xp̃us remanebit desolatio ꝑpetua. in qua de solatione sumus iã sunt mille anni & ultra dixit etiã ysa. xxiiii. ca° relicta ẽ ĩ urbe solitudo et sibilabit ťra eoꝝ sibilo. usqͥ ĩsempiternũ dixit ẽt Iere. capitulo. xvi. argẽtũ reprobũ uocate illos. quia dñs ꝓiecit eos

Isaia

Isaia

Daniel desolatio ierusale

Ieremi

dixit ēt ysaias ca°.l. Ambulate in luīe ignis uestri &
in flāmis quas succēdistis uobis. in quibus flāmis nos
sumus iam mille āni sunt. & dixit ēt amos. v. ca° dō9
israbel cadet & nō ē qui erigat eam. & uidetur mihi
dñe mi. ꝙ deus induxit sup nos ruinā istā p9 aduētuȝ
iusti huius. postq̄ ꝓphā nullus surrexit in nobis. nec
surget sicut ꝓphātum ē nobis. quia nos manemus in
incredulitate. nō recipiētes fidem illius. sed negātes
dixit ēt osee. i. cū acubuit mulier sup terrā & pepit
dixit deus uota nomē eius sine misericordia quia nō
miserebor populo huic. & si deus ꝓiecit nos. & non
miseretur nr̄i ut expti sumus. iam sunt mille anni &
ultra. Que utilitas ē nos habere legē. circūcisionē. &
sabbatū. Dixit ysaias. liii. ca°. educ foras populū cecuȝ
sicut eduxit nos de terra nostra deus uer9 & glosus
iam sunt mille anni & ultra dixit etiā idem. xxvi. ca°
Vetus error abiit. Et quid ē ātiquū nisi lex nr̄a que
recessit a nobis dñe mi. cum rege. cū sacrificio. cum
in censo. & cum altaribus. & quid peius nobis poterit
euenire. & quid ē qđ nos expectam9. nōne uidemus
ꝙ dispersit nos. per quatuor partes mūdi ī dispsionē
sicut dixerūt nobis moyses. Ieremias & ysaias & alii
prophete & tamen nos dei sumus & ad ipsum recur
rimus in omni euentu.

CAPITVLVM. XVI

t Imeo dñe mi cū nos dicim9 inter nos ego &
tu etiā sum9 filii Iacob & Israbel quoqȝ quia

iam ꝯpletū ē illud sic ꝙ dicit deus ꝑ os ysaie ꝓphē
caº.lxxiiii. intficiet te deus o israbel & uocabit ꝯuos
noīe alieno.paueo ꝙ de illis ꝯuis sumus. quib9 deb3
īponi illud nomē.ꝯm ꝙ Moyses dixit deutro.xxviii
caº.erūt gētes ī capite. & populus incredul9 ī cauda
sicut nos sumus iā sunt mille anni & ultra de illis ēt
dixit Ieremias.xii. caº replebit terra fide dei & re-
dūdabit sicut aqua maris.& de illis dixit salomon ꝓ-
pheta iii.regum caº.viii. Dn̄e deus cū uenerit alieni nota
gena ad domū sanctā tuam. & īuocauerit nomē tuu3
bn̄dictū.exaudi eū dn̄e deus me9. ut discat uniuersa
terra nomē tuū timere.sicut populus israbel. in quo
ergo gloriabimur dn̄e mi.& quare ꝯtēpnim9 gētes
ex quo salomō ꝓphā. fecit eas ꝑncipes ī timore dei
& in domo sancta. & forte nos in dignos eiecit deus
de ista domo. & dedit eā istis. & de illis etiam dixit
moyses hec dixit dn̄s deus. replebit terra tota glīa
dn̄i.& de ipsis dixit dauid in psalmis.xxi. ꝑueniēt &
ꝯuertēt ad dominū uniuerse fines terre.et uiles na- uniuerse gentes
tiones.De ipsis etiā dixit ysaias ꝓphā.lx.capitulo. O
domus dauid sancta uenit lumē tuū et gloria do. sup
te orta et zc̄.Et ābulabūt gen.in lu.et reges isplē.or
t9 tui le.ī circuitu oculos tuos et uide.oēs iste gētes
ꝯgregate sunt.Venerūt tibi. et filii extranei edifica
būt muros.et prīcipes eorum ꝯuiēt tibi.Et qui sunt
isti filii extranei dn̄e mi qui uenerūt ad domum dei
nisi gētes qui ꝯuiebāt ydolis. q erant extranei a deo

et xp̄i prīcipes et reges eoꝝ de quib9 dixit deus. q̄
ābulabūt ī luīe dom9 sancte.et nos erim9 ī tenebris
extra illā.et sumus. iā sunt mille āni.Dixit adhuc idē
ꝓphā de illis.lxv.capitulo.Ecce gētem quā nescie-
bas uocabis. et nationes que te nō cognouerūt ad te
ueniēt. Et sicut defacto uidemus hodie sunt mille
anni & ultra.quia xp̄us missus ſm legeȝ nobis datam
uenit.& gentes que legē nō nouerāt. uenerūt ad eū
& ipse dedit eis legē nouā puram & sanctā. Adhuc
xlv. caº ꝯcordauerūt & reges eoꝝ ꝯgregati sunt in
fide dei. Et timeo dn̄e mi de illis fuisse dictū eodē
caº. Cōgregamini oēs & uenite gentes que saluate
estis per deum ex gētibus.& de populo dixit ysaias.
lxv.caº.Que si ꝯgregabūt omnes ī noīe dn̄i ī domo
sancta & nō ābulabūt ī prauitate cordiū.de ipsis idē
ꝓphā dixit.xvi.caº Ad te ueniēt oēs gētes.ab extre
mis finibus terre.& dicent. Nō hereditabūt patres
nr̄i.nisi mēdaciū & īiqtatē Et dᵉ ipsis dixit sophoni-
as.iii.caº.datū ē gētibus ut loquerēt simul ī noīe dn̄i
& seruient ei humero uno.oīs hō de loco suo.& oēs
insule gentiū.& de illis dixit ȝacharias.ii.caº.Letare
dom9 syō quia ego ueniā ad te & habitabo ī medio
tui.in illa die.& appropīquabūt gētes in multitudīe
sua.dicit idē ꝓphā.viii.caº. hec dicit dn̄s deus circū-
ueniēt gētes multe. & dicet uir ad uicinū suū uadā9
& q̄ram9 dn̄m deū ī bono.Et ista dn̄e mi completa
sunt cū & ꝯplētur ī oculis nr̄is.de plano uides libros

gens incognita ueniet

hebrei mendatium et iniquitate hereditarunt

populos & ligũas legis & pphāꝝ oĩum et psalteriũ dimissis ydolis suis. nullꝰ ex eis credit p manũ moysi nec aaron nec alicuius pphāꝝ nr̃oꝝ. nec aliquid remanet de fide ab ydolis ab illo tpe quo crediderunt iusto illi de quo dicit abacuch ppha. iii. caº. Egressꝰ es dñe ad salutẽ populi tui ad salutẽ cũ xp̄o tuo.

CAPITVLVM. XVII

t Imeo dñe mi ꝙ deus uictor & gloriosus uiuificat illas gẽtes p fidẽ. & inficit nos in incredulitate nostra. sicut ipse dicit p os ysaie pphẽ. lxv. caº. ꝙ uocaui & nõ rñdistis hec dicit dñs deus. Ecce ſui mei comedẽt. & uos esurietis. Ecce ſui mei bibũt & uos sicietis. Ecce ſui mei gaudent ĩ exultatione cordis & uos ꝯcuciemini. p̄ amaritudĩe corpis. & inficiet deus israhel. & uouabit ſuos suos noĩe alio. in quo bñdixit illis. qui ẽ bñdictus sup t̃raꝫ amẽ. Et uidemꝰ istos redẽptos istiꝰ noĩe bñdictos a deo sup faciẽ terre & nos dispsit scꝫ in captiuitate p quatuor partes mũdi. hodie sunt mille anni. & appẽt expresse in nobis uestigia ire dei. nõ ad castigationẽ sed ad destructionẽ. & illa ẽ interfectio quam deus ꝯminatꝰ ẽ ꝙ inficiet israhel. & ille gẽtes uicinales uł uicini quas uocat ſuos recipient nomẽ quod deus pmisit. sed nõ ante mortẽ nr̃i noĩs primi. ſm ordinẽ uerboꝝ dei p ysa. & fames et sitis quas nos paciemur nõ panis aut aque. sed cordiũ et aiaꝝ sterilitas et fames uerbi dei. sicut pphẽ declarãt p os amos pphẽ

viii.caº. Et tu dñe scis hoc plenius q̄ ego uerũtamẽ dei sum⁹ nos ĩ oib⁹ q̄ accidũt nobis.

CAPITVLVM. XVIII

t Imeo dñe mi ꝙ gentes que iustificate sunt iam sunt mille anni postq̄ mortu⁹ fuit Iesu⁹ in ierusalẽ quia nihil boni habuerũt añquã crediderũt in deo. & ĩ xp̄o. & in appl̄is quoniam ipsi forte erant illi pisces & ille bestie de quib⁹ loquit̃ abacuch ꝓphã que nõ hñt ducẽ & ipse gẽtes purifi cate per fidem habent ieiunia sua & obseruantias suas legis noue. & habent cuncta. Videtis ꝙ in omni lingua & in omni loco in oriẽte & in occidẽte gẽtes sunt ꝯfitẽtes in noĩe dñi & nõ credũt ĩ eũ p moysẽ nec per aliquẽ ꝓphãꝝ. quãuis sunt studiose in lege & in libris omniũ ꝓphãrũ. sed deus uocauit eos per discipulos iusti. qui egressus ẽ cũ deo ad salutẽ eorũ sicut ipse deus benedictus. & gloriosus predixit per os abacuch ꝓphete & isti discipuli eius fuerunt filii nostri de filiis israhel. quia alio noĩe uocant̃ apostoli Valde timeo domine mi ꝙ isti sunt illi de qb⁹ dixit deus per os dauid in psalmis. In omnẽ terrã trãsiuit sonus eorum. & in extremis finibus extensa uerba eorum. Et uerba prophete expresse demonstrant nobis ꝙ de istis loquitur & non de nobis. cum dicit non erit lingua neque sermo. qui non audiant uoces eorum. & hoc non potest esse de lingua nr̃a hebrea q̄ eni gentes obediũt p̄ceptis moysi & aaron qnimo

Apostoli iesu

in omn terram

ipsi interfecerũt gentes & fugauerũt eas a se & tam gentes sciunt hodie moysez & ꝓphãs & cognoscũt deũ & ꝯuant legem nouã sicut appl̄i docuerũt eos. Attamẽ dei sumus.

CAPITVLVM. XIX

t Imeo dñe mi ꝙ illud zacharias ꝓphã dixit xiii.caᵒ pcuciã pastore & dis.oues. fuit ꝯpletũ qñ nos pcussim⁹ pastorẽ istoꝝ pueroruz. & sanctoꝝ appl̄oꝝ extũc nos oues dispse sumus.per uniuersũz orbẽ & isti filii nostri.s. appl̄i surrexerũt loco ꝓphãꝝ qđ apparet ex hoc ꝙ deus p⁹ illos non misit nobis ꝓphãm nec notificauit aliquid p uisionẽ Timeo dñe mi ꝙ isti pueri sunt illi appl̄i de quibus dixit deus p os Ioelis prophẽ.iii.caᵒ senes ur̄i somnia somniabũt & pueri ur̄i uisiones uidebunt. certissime dñe mi senes sunt ꝓphẽ nr̄i. qui somniauerũt fidem gẽtiũ cõsecuti sunt illi pueri scz appl̄i. & uiderũt & de istis pueris dixit dauid ꝓphã. Venite filii audite me timorẽ dñi docebo uos & deus nõ noĩat filios in plurali sed solum noĩat eos israhel primo genitũ in usu loquẽdi coĩ. & in alio psalmo noĩat istos pueros filios.cũ dicit filii tui sicut plante nouelle.de israhel dñe mi dixit deus p os ysaie.v.caᵒ. Vinea dei exercituũ fuit domus israhel.expectauit ꝙ ueniret cũ uua & uenit cũ spinis.ꝓpter hoc ego adducã q destruet illã ĩ cõtulationem & de illis predictis filiis dei. qui uocant̄ appl̄i.dixit deus p os ysaie.xiii. caᵒ non modo

erubescet iacob nec liquefaciet facies eius. sed tunc qn̄ uidebit de filiis suis illos quos creauerunt manus mee. sanctificatos an̄ oculos suos. & si essent dn̄e mi filii isti sanctificati corā nobis ꝫm uiam legis nostre nō dicēt deus ꝙ eem̄us in erubescētia propterea. & dissoluerēt facies nr̄e. imo hēremus gloriā et facies nr̄e ꝯfunderēt faciē iacob. et dissolutio ē ista. ꝙ isti filii qͦs deus creauit manu scꝫ appl̄i sunt sanctificati ex nobis. et nō ꝫm legē nr̄am. ꝓpterea deus dat intelligere ꝙ lex nostra nō ē lex ipsoꝝ. dixit ēt deus p os ysaie Iere. ꝓphē. xxv. caͦ. in illa die non dicent. patres nr̄i comederūt uuā acerbā. & dentes filioruꝫ obstupescīt. sicut infidelitas iudeoꝝ nō nocuit fidei apploꝝ. nec nocebit. & ꝓpt̄ hͦ scribit. uiuo ego dicit dn̄s si erit ultra ꝓuerbiū istud in israbel. qa nūquam aliquis d' appl̄is postq̄ receperūt fidē. rediit ad fidē nr̄am. quare nō fecerūt acerbitatem īfidelitatis nr̄e sicut dētes nr̄i obstupescūt de peccato patrū nr̄orū Ad huc d' istis filiis dn̄e mi qui sunt appl̄i dixit deꝰ p os ysaie ꝓphē. A qͦ trāsmigrabo. nisi a ppl̄o meo filii āt qui erūt infideles. deus erit saluator eorum ī oibus āgustiis. & uultus eius custodiet eos ī caritate eius. & inclemētia redemit eos. & ꝓpicius erit eis in lōgitudīe dieꝝ. uerissimū ē dn̄e mi ꝙ isti filii d' qbꝰ loquimur sp manserūt firmi. nec deus trāsmigrabit ab eis ab illo tēpore qͦ redemit. rex ille iustꝰ. mgr̄ eoꝝ. sed transmigrauit a nobis. & fuit semper cū eis

X 7

& de israbel & filiis qui sunt appl̄i. dixit sapiēs Iesus filius syrach ī libro suo.ca°.iii. Audite filii carissimi & opamini ad quē bonorat deus patrē ī filiis.& q̄lit̄ ītelligi debeat bonor iste declarat deus p os mala/chie ꝓphē.cum dicit ca°.iii. mittet deus beliam qui ꝯuertat corda prꝫ n̄roꝝ ad filios.o dn̄e scꝫ deus de/beret ꝯuertere corda filioꝝ.scꝫ applōꝝ ad pr̄es cuꝫ boc debeat intelligi de fide tunc isti filii.s. apostoli fuissent nobiscū ī captiuitate ista que non babet finē sicut & pr̄es n̄ri.& nos sumꝰ.Sꝫ ex quo deꝰ ordīauit ꝙ debeat corda patꝝ ad filios ꝯuerti.quid est quod expectamꝰ dn̄e mi.& quid postulamꝰ.& si uoluerīꝰ dicere ꝙ alii filii debēt eē pret̄ applōs de quibus in telligāt̄ predicta.illi erūt ī captiuitate.& nos ex quo uiā istius iusti nō sunt secuti.quē āplius firmit̄ secuti sunt.& docuerūt sequēdā. & ꝓpt̄ boc babēt bonorē patrū.in boc ꝙ pr̄es debēt ad illos cōuerti. cū ergo dn̄e mi filii nostri uenerūt.anteq̄ nos ad fideꝫ dei.si corda n̄ra ꝯuertātur ad filios. corda eoꝝ cōuerterēt̄ ad nos.& sicut dicit deus altissimus.erūt populus unꝰ & dn̄s ī deo glorioso.& uictorioso. quia nō debemꝰ intelligere illam conuersionē.nisi de infidelitate ad fidem.& doctrinā istius iusti. qui ē magister salutis eoꝝ.qui credūt in eo. & ſm ꝙ dixit dauid.de eo ip̄e ē cuius sacerdotiū erit ſm ordinē melcbisedecb q obtulit sacrificiū panis & uini. & fuit melcbisedecb sacerdos dei altissimi. ante aaron. & attende dn̄e mi

19

in quo sacrificium Aaron et Christi diff.

quāta sit differētia inter sacrificiū aaron. & iusti isti9 dñi. dixit dñs dño meo tu es sacerdos ieternū. nō ad tēp9 sicut aaron. qui mortuus fuit. c.xx. annorū. Item sacrificium aarō. fuerūt carnes & sacrificiū isti9 iusti dñi fuit panis & uinū. ꝯm ordinē melchi. Itē i quib9 uerbis dñs p ꝓphā ostēdit manifeste quoniā sacrificiū aaron finiret quādo illud sacrificiū ineternum & ordinatio sacrificādi ꝯm aaron finiret qñ iciperꝫ sacrificiū i pane & uino etnaliter duratuꝝ. Sꝫ de hꝰ dñe mi adhuc habeo loq specialit. dicā aliqua pauca de istis filiis dei que mihi occurrūt de quibus dixit deus p os Iesu ꝓphē filii bethoni. caº. i. erit loc9 i qͦ dicet uos estis filii dei uiui. & iste loc9 dñe mi absq dubio ē eccl'ia. quia ꝓphā intelligit ꝯm locum in eo qđ dicit erit locus. Sinagoga que ē locus prim9. iam erat & synagogam uocat deus p os moysi. & Aaron. & oium ꝓphāꝝ prio geitū meū. sꝫ i plurali & quasi quelibet in speciali. istos ꝯuos genitos. uocat ꝓpheta filios dei. de istis filiis dei dicit ēt deus p os ꝓphete moysi. deutro. xxxii. Sanguinē filioꝝ ulciscet & sanabit terrā populi sui. & nos dñe occidim9 ꝓphetas & nō fecit uindictā de eis. nisi p. lxx. ānos. Sꝫ occidi9 appl'os & iustū magistꝝ eoꝝ. & fecit de9 uindictaꝫ de filiis iam sunt mille āni et ultra. et p mortē ipsoꝝ lauit deus terrā populi sui. et non dixit terrā filioꝝ israhel. de ipsis etiaꝫ filiis dixit dauid in psal. c.xxxv. Sicut sagitte in manu potentis ita filii fideles. Com-

parat enim prophetia istos filios fideles sagittis emissis de manu potentis quia deus omnipotens misit ad.xii.partes per quatuor mundi climata. fideles hos filios. cum doctrina legis psalterii & prophetarum. moysen autem & aaron non misit extra domum sanctam.ad docendum.quia non ad iudeam. ad romam nec ad alia loca misit eos annunciare doctrinam legis & prophetarum.sed isti fideles filii. sic proiecti uel missi per uniuersum mundum surrexerunt coram deo.loco nostri. postquam deus occidit israbel & nomen nostrum.& per istos innouata est lex prima. secundum ordinem melchisedech.qui sacrificium deo instituit in pane & uino. ex quibus communicauit per ministerium istorum mutauit sacrificium nostrum sicut mutauit nomen nostrum.& sicut mutauit legem carnalem nostram.in legem spiritualem. Et si deus dixisset per os dauid messie siue xpisto. Tu uenies sacerdos in eternum secundum legem moysi. & aaron staret illa lex.Sed dixit tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. Et amicus dei communicauit de sacrificio panis & uini.& non de sacrificio carnium.Nos tamen dei sumus in omni euentu.

CAPITVLVM. XX

t Imeo domine mi quod deus eiecit nos a se & sacrificium nostrum & acceptauit sacrificium gentium.sicut dixit per os malachie prophete capitulo.i. Non est mihi sacrificium uoluntas. dicit dominus.neque sacrificium uestrum quoniam ab ortu solis usque ad occasum eius.magnum est nomen meum in gentibus.quia offerunt in nomine meo sacrificium

mūdū.Ergo apud deū sacrificiū gētiū ē mūdius quā sacrificiū nr̄m. Et insup quia deus priuauit nos omni sacrificio mūdo.& alio docēs xp̄ianos. ut ipsi uitarēt nos.ne ꝯtaminarētur.sicut nos uitauim⁹ gētes oī tpe qđ sacrificiū nostꝝ fuit mūdū apud deū & acceptū legis.Etiā tu dn̄e mi nosci. quid dicit deus ī psalmis lxxx.de nr̄o sacrificio.cū ait p os dauid ꝓphē. Nūqd uidistis uos ꝙ eᵒ comedi carnes thauroꝝ.et hircoꝝ sanguinē biberē.p qđ maīfestat deus ꝙ ipse ꝯdēpnat carniū sacrificiū. Et unde ē nobis dn̄e mi ꝙ non detestat̄ ī gētib⁹ sacrificiū panis & uini quod statuit deus & ī illo reꝓbat sacrificiū carniū cū salamō propheta describat. Aaron extēdit man⁹ suas sup altare & obtulit sanguinē. & incensum.deo uiuo & obtulit sacrificiū nostꝝ.de granis terre.sicut melchisedech obtulit abrahā. deus ēt testificat̄ p os Iesu ꝓphete. xix. caᵒ ꝙ nos obtulim⁹ sacrificiū de panib⁹ cū dixit nō offeratis sacrificiū panis.quoniā panes ur̄i tristicie sunt.& qcūq; ꝯmedit ex eis cōtamīabit. Vn̄ nos offerabam⁹ aliqn̄ sacrificiū panis. Sed nullū ē acceptum sacrificiū deo de manibus nr̄is. Et de nr̄o sacrificio carnis dixit Iesus ꝓphā filius bethoni caᵒ. ix. Deus magis diligit pietatē & misericordiā quā sacrificiū carniū.Declarat de⁹ sacrificiū gētiū p moysen Leuitici.xxiii.caᵒ offeretis deo sacrificiū de leuatis.đ aera & đ expressione uue.& bn̄dicat uobis deus.& cūctis opibus manuū uestraꝝ.Scim⁹ nos ēt dn̄e mi ꝙ deus

mandauit in principio poni ante archam federes do
mini panes. & non carnes. In exodo ēt.xxix.caº.dixit
moysi Offeras hircos & cū illis panes azimos.qui pa-
nes azimi sunt sacrificiū gētiū in libro legū. xxi.caº.
cū p̄cepit aaron p moysen dicēs.hō de semine aaron
sacerdotis.qui h3 maculam nō offerat sacrificiū. nec
aliud qd̓cūq3 sacrificiū. Vn̄ dn̄e mi p qd̓ preponitur
sacrificiū panis.Dicit ēt de9 p moysen.iii.libro legū
caº.iii. Offeretis deo sacrificiū de oīb9 habitacioīb9
uris.panes duos de primiciis frugū. & cū panib9 ari-
etis.vii.& prio ponit dn̄e mi panes & postea carnes
in alio loco legit̄ que tu scis dn̄e mi. dixit Ies9 carus
& gl̓osus filiis israhel.qn̄ ītraueritis t̄rā habitationis
ur̄e.q̄ datur9 ē dn̄s deus uobis ī hereditatē. offeretis
deo panes in sacrificiū & sacrificiis cetum. & adhuc
thauroꝝ cū farina purissima gº deus p̄cepit fieri sa-
crificiū de pane & ex farina purissima. & acceptauit
illud.& tale sacrificiū ē hodie gētiū.si panis ex farīa
purissima de sacrificiis. ēt fit panis mētio pº regum.
xxiº caº cū dixit uenit ad abimalech principē sacer
dotum in silo & petiuit ab eo panes qui respondit
non sunt hic panes.nisi panis oblatus.quem non cōue
nit conmedere pueris tuis.quia sanctus est hec dicta
sunt de sacrificio paīs & plura dici possent que tu do
mine mi nosti. Sed quia gentes ponunt in sacrificiis
aquam non debet nobis uideri in cōueniens.quia etiā
in scripturis sanctis in uenimus de hoc exemplum.s.

Quod sacrificiū aqua fuit gratum deo

ꝙ deo fiebat sacrificiuȝ de aqua. & fuit deo acceptū in uenimus etiā secūdo regum xxiii° ca° ꝙ duo iuue nes baurierūt aquā de cisterna. que erat supra portā bethleem. & ꝓphā obtulit illam deo in sacrificium ergo nō est contra scripturā si gentes hodie ponant aquā in sacrificio. quod faciūt deo. Nos etiā legimus ut dictū est ꝙ aaron fecit deo sacrificium de pane & uino. & dauid de aqua. & ista tria sunt simul in uno sa crificio mūdo quātū natᷓa patit̄ & q̄tū intellectus nr̄ excogitare pōt. & nō sunt carnes thaurorꝝ pinguiuȝ. Helias nr̄ ut narrat̄ in. iii. regū. īfudit aquā sup sacri-ficiū carniū & deus misit ignē de celo & acceptauit sacrificiū cū aqua pfusuȝ. magis āgelꝰ ī figura coīcat aquā sub cinericio. quando helias ābulauit in fortitu-dine cibi sup illud qđ natᷓa nō pōt ꝯcedere. xl. diebꝰ usqꝫ ad mōtē dei. hᵒ ēt sacrificiū uini cū aqua mixtū pulcherrimū & aptū describit salomō ꝓphā ī libro ꝓuerbiorꝝ ca° . xi. cū dicit. Sapiētia altissima coīcauit sacrificiū suū. & pauit mēsam. tūc misit suos. Qui ē puulus ueniat ad me. Insipiētes comedēt panē meuȝ & bibēt uinū meū. tēperatū aqua Quid dn̄e mi mēsa pata sapiētia altissimi nisi altare. Quid dn̄e mi paīs & uinū mixtū uisi sacrificiū de pane & uino. & de aqua qđ fit ī altari. Qui sunt insipiētes uocati per seruos sapiētie. nisi gētes q̄ ignorabāt deū uocate p appl̄os Et notabilit̄ dicit̄ panē suū & inuū suū. p id. n. innuit hoc sacrificiū eē gratū deo. & qđ ad istud ꝯuiuium

tã sublime. & tã spũale. nõ uocauit pres nros. q erant excecati ĩ sacrificio legis. qd̃ eẽ carnale sacrificiũ ñ dimisit nobis. Sed priuauit nos illo. iã sunt mille anni ꝯpleti ꝙ nobis accidit p illũ iustũ in quẽ peccauim⁹ Attamẽ dei sumus.

CAPITVLVM. XXI

u Alde timeo domine mi ab i° uerbo ꝙ de⁹ fortis & gl'osus dixit p os malachie prophẽ ca° primo ubi sic tãgit de sacrificio gentiuꝫ ab ortu solis usqꝫ ad occasuꝫ. gẽtes offerũt sacrificiũ noĩ meo ubi aduerto ꝙ sacrificiũ nostꝝ non fuit acceptũ nisi in uno loco solo scꝫ in domo sancta ꝑcise. quo eque loco & sacrificiũ priuauit nos deus. scꝫ ẗra ꝓmissionis & ubiqꝫ terraꝝ. iã sunt mille ãni. uñ uenit sup nos & ꝯpletũ ẽ ꝙ de⁹ dixit d̃ nobis p silitudĩeꝫ loquẽs p os ysaie ca°. xxii. cũ ait. unde uenit super nos & ꝯpletũ ẽ ꝙ deus dixit per os malachie ꝓphẽ ubi sic ait. ñ ẽ mihi uolũtas ĩ uobis & sacrificiũ ñ accipiã a uobis. Venit ẽt & iã cõpletũ ẽ ꝙ deus dixit per os ysa. ca°. i. cũ ait. Sabbata ũra & festiuitates ũras & sacrificiũ ũrm nõ recipiã. quia oẽs uos estis in ira mea. Veĩt ẽt & cõpletũ ẽ super nos ꝙ dixit in eodem ca° ysa. cũ loquiẗ p eũ deus & ait. Quid mihi multitudo uictimaꝝ ũraꝝ quia multiplicastis mihi sacrificiũ d̃ arietibus & carnibus & hircoꝝ. Ego ãt ꝯdẽpsi sanguinẽ uituloꝝ & arietũ carnes & hircoꝝ cũ ꝑstaueritis ea corã me. & quis recipiet ea a uobis. ñ despetis

Istud c. est nota pulcerimum sacrificiũ Jesu fuit acceptũ ab ortu solis usqꝫ ad occasum.

hebrei sũt in ira Dei.

lapides meos sanctos. frustra nō offeretis ultra sacri-
ficiū. quoniā ī cēsum uestꝝ et solēnitates urās et sab
bata uestra non recipiā a uobis quia odiuit illa anima
mea. Si eleuatis man⁹ urās ad me. auertā uultū meū
a uobis. Et si multiplicaueritis oracionē nō exaudiaꝫ
quoniā man⁹ ure plene sanguīe sunt. & oē sacrificiū
urm sicut cadauer fetidū. & egressus atrii porte ex-
terioris & ille qui mihi iugulauerit thauꝝ sicut qui
decolauerit boīeꝫ & ille q obtulerit sacrificiū uiuuꝫ
sicut qui offert sanguinē porci. Sed abbominatio.
De sacrificiis apud deum nihil aliud significat nisi
mutationem sacrificii nostri carnalis & grossi in sa-
crificiū istius iusti dn̄i spirituale & subtile q īstituit
offerre panē loco carniū & aq̄ mūdā loco pīguedīs
& uinū puꝝ loco sanguīs & bō offert spūaliter & ac
ceptabilit̄ deo nō sicut aīalia decollata p nos q̄ p pro
phetā ꝯ pādo cadaueri putrido nos attamē dei sum⁹
& ad ipm redibim⁹ ī oīb⁹ q̄ euenerīt nobis & quare
nō credim⁹ dn̄e mi & hec q̄ locut⁹ ē deus p ꝓphāꝫ
istū describit tā euident̄ de sacrificiis nr̄is ut dixit p
Iere. caº. vii. Inuitate ꝓximos urōs ad sacrificia & co
medite cū eis carnes sacrificioꝝ urōꝝ quia ī die qua
eduxi patres urōs de egipto nō precepi eis uerū de
sacrificiis Sed dixi audite uocē meā & ero uobis. &
uos mihi populus si āmbulaueritis in oībus q̄ precipio
uobis & nō audierūt nec posuerūt aurē suā ad dn̄um
meū. et dn̄e mi es ex illis qui nesciunt hoc. attamen

dei sumus ī oīb⁹ que euenerit nobis.

CAPITVLVM. XXII

t Imeo dn̄e mi ꝙ de synagoga et ecclesia in telligat̄ uerum illud ꝙ scribit Ioelis.xxv.ca° primi libri legū cū dicit dn̄s deus rebeccbe uxori ysaac due gentes sunt ī utero tuo et duo ppl̄i ueniēt de utero tuo & gens gētem supabit & maior suiet mīori.dn̄e mi sola rebbeccba fuit mr̄ iudeoꝝ & gētiliū popul⁹ maior. Et primo genitus fuit syna goga que maior fuit hoīe & scientia & dei populus p° genit⁹ Et minor apud deū fuerūt gētes ī infide litate manētes & ī ignorātia sua. Si tn̄ dn̄e mi deus occidit israbel ꝑut d̄scribit ysa. & tūc tota subuersa ē synagoga q̄ fuerat maior & suiuit gētib⁹ q̄ fuerat mīor ut ꝯpleret̄ uerbū ꝙ de⁹ dixit rebbeccbe. Gēs gētē supabit Etiā dn̄e mi de ecclesia dixit deus per os dauid ꝓpbē psalmo.xliiii. Astitit regina adextris tuis in uestitu de aurato distīctis colorib⁹ adornata. Exponit̄ dn̄e mi ꝙ eccl̄ia gētiliū q̄ uocat̄ regina di uersitas līguaꝝ oīuꝫ que suiūt ei ē adornata colorū distīcte.nā oēs līgue in eccl̄ia ꝯcordāt ī una exposi tōe legis & psalterii & libri oīuꝫ ꝓpbāꝝ Synagoga uero non babuit nisi unam linguam & ornatū suum quasi colore uno scꝫ bebrea.

CAPITVLVM. XXIII

t Imeo ēt dn̄e mi de uerbis inductis superius frequēt̄ p malachiā ꝓpbām. dixit deus syna

goge.cũ ait.non ẽ mihi uoluntas in sacrificiis uestris
qa ab ortu solis usq adoccasuz magnũ ẽ nomẽ meuz
int gentes q̃ offerunt noĩ meo sacrificiũ mũdũ sicut
de nata sua mũda sunt. Aqua uinũ & faria pura d' qb9
factũ ẽ sacrificiũ & nõ ĩdiget mũdatione & lotione.
Sed synagoga indiget lauare carnes sacrificioruz. &
purgare uẽtres aĩaliũ.que ĩ sacrificio sacrificabũtur.
& lauare lotũ de sanguine & pĩguedine sacrificiorũ
aliter esset horror tractare . In sacrificio ãt panis. &
uini & aque nõ apparet aliquid indecẽs ꝓuerbioruz
caº.viii.Melior ẽ buccella panis.nihil turpe.ẽt cor/
paliter sumpta . Estimo dñe mi ꝙ de isto sacrificio
dixit deus p salomonẽ ꝓuerbioꝝ caº.vii. Melior est
buccella panis cũ caritate q̃ uitulus saginat9 cũ ĩimi
cicia Buccella amoris dñe mi pura ẽ mãsuetudo sup
mãsuetudinẽ & remissio mutua offensaꝝ. Et uitulus
odii saginatus.ẽ occulta ĩtfectio inimicoꝝ.ergo dñe
mi sacrificioꝝ synagoge ẽ uitul9 pĩguis cũ ĩimicicia
& sacrificiũ ecclesie . buccella ẽ caritas de qua dixit
de9. Melior ẽ buccella & cetera. Pulchre ẽt descri
bit deus ecclesiã assimilãdo ceruis p os salomonis ꝓ
uerbioꝝ caº.v.ubi ait Cerua deo diuisa.inemulo suo.
cuius uerba inebriẽt te. & amor illius delectet te in
eternũ.Synagoga enĩ dici posset aliquo mõ.Sed non
ẽ nobis pulchre exponere uerbũ istud respectu illa
ꝑ ꝑtim quia nõ habet emulũ suũ sed emulos multos.
Emuli eius fuerunt Moyses & Aaron Daniel ysaias

Ieremias & ceteri similes. Et eccl'ia ē dom9 dilecta
cerua ī emulo suo sc3 uno nō hn̄te parē ī nobilitate
& gr̄a Tūc ait dn̄e mi & dicit īebriēt te uerba eius
oī tēpore. delectare in amore illius ī eternū. In q̄bus
uerbis describit deus sacrificiū ecclesie oī tempore
duratuꝝ ineternū. Similat āt illā deus mr̄i lactanti fi-
lios & in hoc ꝙ dixit īebriabo te denotat materiam
sacramēti. & uinū qd' ē delectabile nutrimētum. &
sufficiēs sanctū. quo sacrificio iā fruit'. & delectatur
ecclesia iam mille āni sunt. a quo tēpore priuauit sy
nagogā sacrificio. Emul9 āt ille in quo eccl'ia ē tam
grata deo ē xp̄us dn̄s & ubera eius dāt uinū ꝑpetuū.
de quo ꝑuenit gaudiū sempiternū & nō dicit ꝙ da-
bit carnes & piguedinē ul' sanguinē q̄ faciūt sacrifi-
ciū laboriosū3. Sacrificiū synagoge quo de9 priuauit
nos iā sunt mille ānni nos āt dei sum9. Dn̄e mi fuit
āt synagoga sicut mulier que habuit aliū uiꝝ supple
deū & ꝑdidit illū. & domū sanctā. Et ista eccl'ia fuit
cerua indeserto sine marito. sed de9 uicē illi9 supplet
uū ipse fortis & gl'osus dicit ꝑ ysaiā. caº. lxiii. puelle
sequestrate meliores sunt quā ille que habent uirū
Itē ille ꝓphā caº. lxiii. Ego faciā dicit dn̄s deus uineā
& flumina ad potū populo meo electo. & tu Iacob n̄
obediēs. & tu isragel. nō audiēs. sicut nos dn̄e mi su-
mus extra obediētiā. nec habemus aures nec oculos
qua ꝓpt' hec captiuitas nr̄a iā usq3 ad ꝯplemētū mil-
le annoꝝ ꝑuenit. Timeo dn̄e mi de lege nostra que

furoris irā habet īppetuū & dicit oculuꝫ ꝑ oculo. & ceťa. Sꝫ cerua illa emulū hñs irā uni. cū dixit ī euanᵒ suo glo̅so. Mathei caᵒ. v. Qui te percusserit in unam maxillā statue illi alterā loquiť. dauid ī psalmis. xxxi Quā magna & q̄ multa dulcedo tua dn̄e. quā absco̅/didisti timētib⁹ te & ꝯpleuisti eā sperātib⁹ inte. Et ē claꝝ dn̄e mi ꝙ populus synagoge timuerūt penas legis oculū ꝑ oculo. quia erat īppetuū executio. Sed populus ecclesie speras ē ī dulcedine dei. qui pcussi in faciē nō repcuciūt. Qua ꝓpter pauit illis deus. scꝫ gentibus magnā multitudinēꝫ dulcedinis sue quam abscondit a iudeis Attamē et ce.

CAPITVLVM. XXIIII

P Aueo dn̄e mi ꝙ loquiť deus p os ysa. ꝓph ē de nobis. xxviii. caᵒ cum ait ꝙ hec apud nos sint sicut uerba libri signati quē non aperit lector nec ignorās lr̄as. De filiis āt supradictis quos deus tociēs descripsit ut allegatū ē cū pluries loqť deus in eodē caᵒ cū dicit manifestabūt semen Iacob. & euāgelisabunt deū israhel & accipiēt ignorantes sciētiā & musici scient legere. Apte uidem⁹ dn̄e mi ꝙ iā sunt mille āni ꝙ ignorantes musici sciūt & do/cent legē nr̄am. Et qui sunt ignorantes nisi gentiles & qui sunt musici cātantes psalteriū nr̄um & ꝓbās in ecclesiis suis nisi xp̄iani De quib⁹ musucis siue cā/torib⁹ dicit deus per os dauid ī psalmis. lxxv. Cātate dn̄o oīs terra psalmū dicite noī eius. Et ī eodem ēt

Cātabūt & dicēt noī tuo filie uniuerse terre & non israbel simplicit. De istis ēt musicis dicit deus p os dauid.psalmo.lxxxviii.Cātabunt tibi gētes in domo dei mei cāticū in loco isto ponit cātilenā antomasie ēt sunt mille anni ꝙ nos iudei nō cātauim⁹ in domo sancta De istis cātorib⁹ dicit dauid Cātabūt cāticum in domo dei inet̄nū de nobis dicit ī psalmo.139.Quō cātabūt cāticū dei in terra aliena. Et qualiter pōt eē dñe mi ꝙ speram⁹ terrā babere & nomē cum deus dixit p amos ꝓphā3 ca°.v.Cecidit israbel & nō resur get.uirgo israbel ꝓstrata ē & nō eleuabit̄.Idē ꝓphā ca°.ix.Et ueniet tribulatio & nō saluabit̄ q effugerit ex eis & si absconderit se ī monte carmeli inde pre cipitabit eos manus mea.etiā si descēderet in fundo maris illuc mittā ꝑpētes & mordebūt eos. & si abie rūt ī captitate corā īimicis meis sibi mādabo gladiū & occid3 eos.ponā oculū sup eos ī malū & ñ ī bonū ꝙ fecit nobis deus iam sunt mille anni cōpleti quod cāticū & psalmū cātauim⁹ ex quo sic ē attñ & ce.

CAPITVLVM. XXV

d ñe mi dixit deus de nobis ponā oculū meu3 sup eos ī malū & nō ī bonū sicut manifeste uidem⁹ sunt mille āni dixit uere de istis fi- liis musicatorib⁹ p os dauid ꝓphē oēs gētes plaudite manibus & cātate deo in uoce laudis & alibi dicit Iu bilate deo oīs terra ꝑuite dño ī leticia Introite incō spectu eius dicas totū iubilate.& psalmo.lxvi.Cātate

dño oĩs terra & anũciate de die ĩ diẽ. paueo dñe mi
ex quo de⁹ dixit p os Iere. ꝓphẽ caᵒ. ix. docete filios
ur̃os & filias ur̃as fletũ & plãctũ quã mors egressa ẽ
p portas ur̃as. ex qᵒ de⁹ dixit de his filiis musicis siue
musicatorib⁹ p os dauid. 167. Reges terre oẽs ppl̃i
prĩcipes & oẽs iudices t̃re. iuuenes & uirgines senes
cũ iuniorib⁹ laudẽt nomẽ dñi & psalmo. 48. In sacri-
ficio cãtus honorabit me. ac si apte diceret nõ in sa-
crificio carniũ hircoꝝ. sicut sacrificiũ nr̃uꝫ Etiã dñe
mi nõ negem⁹ uerba creatoris ueri que dixit per os
ysa. ꝓphẽ caᵒ. xlviii. musici seu musicatores adiscẽtes
scripturas & totum psalteriũ dauid sic musicali arte
notatũ p somnũ acutũ & grauem his oĩb⁹ ꝯsideratis
uidet̃ mihi ꝙ nos erram⁹ in hoc ꝙ nos de sue laudis
sacrificio iudicam⁹. qd̃ ĩ eccl̃ia dei exhibẽt ĩ ꝯtãdo
pre̾tim cũ in lege dei de hoc ĩueniam precepta &
exẽpla dei que ẽt dicit laudate eũ in cythara & or-
gano laudate ĩ cymbalis magnis laudibus & oĩs spũs
laudet dñm Iesum xp̃m hoc scribit psal. 150. exẽpluꝫ
ẽt in 2ᵒ regũ caᵒ. vi. ubi legitur ꝙ dauid discoperto
capite saltans psallebat cũ cythara añ archã dñi quẽ
temeraria uxor michol uxor sua ansa ẽ redarguere
cui ipse ait. O fatua nõne uidebit me dñs despectuꝫ
psallẽtẽ. Filii ãt israhel sonabũt buccinã dũ trãsduce
bãt archã Sꝫ q sumus dñe mi obsecro uidẽtes solẽni
tates ip̃oꝝ musicoꝝ nisi michol fatua & qui sunt isti
canentes nisi dauid & exultãtes in deo ĩ humilitate

prestim cū dicit deus oīs spūs laudet dñm Si dixissz
oīs israbelita.precipue āt. possem9 aliis isultare. Et
sic deus fortis & glosus dicit p os ysaie ppbē ca°.ii.
Quod gētes sunt ī cōspectu ei9. Sz boc nō ē ītelli-
gēdū de gētib9 istis añq̄ baberēt noticiā dei p aduē
tū iusti.qa tūc erāt pagani ēt ydolatres iō ītelligi ñ
pōt bñ illd nisi d gētib9 q̄ īuenerūt dñuz q̄ offerūt
oī die sacrificiū mundū ī oriēte & in occidēte sicut
dicit p os malacbie ppbē ut iā supius ē allegatū &
certe dñe mi nos eramus Attamē.

CAPITVLVM. XXVI

P Aueo domine mi q apostotauim9 a deo in
prin° istius iusti de quo ītroduxim9 auctori
tates predictas & cui expresse cōueniūt oīa
q̄ scripta sunt apud nos in libris legis & ppbaꝝ ppt
quā apostasiā sicut de9 pretēdit lōgitudinē dieꝝ &
captitatē istā nobis ītulit & si expectam9 saluatorē
aliū ab isto iusto nō pdest nobis. Nota q in ista pa-
gina nō faciūt oī exposita de uerbo ad uerbū ppter
nimiā ei9 ī cultacionē Sz argumētū nobis euidēs est
captiuitas illa q̄ fuit ī babilonia.lxx. ānis & q̄tum ad
tēpus qa breue q̄tū ad gratiā quia dauid ppbeta fuit
captus nobis q erat amicus dei & p quē ɔsolabit nos
de libertate ppīqua nō ēt oīs trib9 fuerūt ī ipsa cap
tiuitate Sed bec captiuitas iā puenit ad ɔplemētum
mille ānoꝝ & nūc est nobiscū & oīs tribus nulla ex
cepta & sunt ī dispsione elōgate a domo sancta.Ex

quo signū ē euidens ꝙ ꝑpeccato generali qd ē ī no
bis oib9.ꝑseuerabit ira sup gētē nr̄am sine spe. & tn̄
expectam9 aliquē aliū q̄ expectacio nō ꝑdest nobis
Et si uoluerim9 dicere ꝙ hec captiuitas nō ē gene/
ralis & ꝙ ī aliq̄ pte mdi nos hēm9 regē & pricipē
cito poteri9 s̄m legē nr̄am argui de mēdacio & quici.
Nā si nos iudei in aliqua pte mūdi regē & pricipem
haberem9 h° esset de una sola tribu sc3 iuda. & deus
diffiniuit ꝙ nō eēt sup iuda rex ex illa inetnū. unde
dixit Iere. ꝑphā ca° xvii. peccatū iude scriptū est cu3
stilo ferreo in lapide adamantino insiliens sup corda
eoꝝ & id ꝙ ē scriptū stilo ferreo ī lapide adamātio
qualit̄ deleri expectam9 nō delebit̄ inetnū. pret̄tim
cū deus fortis & gl̄osus locut9 est p os ꝑphē ca°.iii.
dn̄ator dn̄s aufert A ibrl̄m & iudea iudicē ꝑphetā
& pricipē. de nobis ēt dicit ꝑphā fili9 hoceri ca°.xv
libri sui erūt filii ibrl̄m sine pricipe & sin̄ lege nos
scimus dn̄e mi ꝙ ab inicio mūdi fuerūt aliqui mgr̄i
& sancti corā deo & in prin° fuerūt longe uite sicut
matusalē & enoch & ceteri. Et nullū istoꝝ extēdit
de9 ultra mille ānos Et nos īueim9 int̄ nos & messiā
sicut xp̄us promissus nobis fuit. natus in babilonia tpe
captiuitatis illius q̄ fuit. lxx. ānoꝝ. Sed hoc tempus
nostꝝ habet ī etate mille .v. ānos quā fabulā & non
ꝑphecīā nl̄la rōe possum9 defendere hoc tn̄ dicim9
& asserim9 in synagogis nr̄is ubi cōmiscet̄ nobis ex
trane9 s3 audias doctrinā xp̄ianoꝝ publica3 sup psal.

nō ē ulteri9 q habeāt reges neq duces

fundatā.88. Ad syon dicet hō & hō natus ē in ea & ipse qui ē qui fundauit eā in uerbis istis noīat mariaȝ dn̄am noīe ciuitatis & dicit ꝙ hō nat⁹ ē in ea & non dicit cū israbelita uel tali ut ītelligas ꝙ filius marie nō fuit unq̄ ī lūbis alicuius boīs. Et in ƺo libro regū caº .ii. boc manifeste declarat cū de⁹ dicit ad dauid qn̄ cōpleueris dies tuos & dormieris cū pr̄ibus tuis suscitabo ꝓgeniem tuā p⁹ te que egrediet̄ de utero tuo & ego ero illi in patrē & ipse erit mibi ī filiuȝ Sed nūq̄ fuit possibile dn̄e mi ꝙ aliquis egrederet̄ de utero patris sui sed boc expresse ponit ad demonstrādum ꝙ xp̄us nō foret ꝯcipiendus ī muliere per semen decisum de lūbis uiri sicut ceteri boīes tam a dauid quā ab aliis dicit deus p os dauid ī psalmo ex utero an̄ luciferꝝ genui te Ac si deus fortis & glos⁹ diceret de xp̄o suo ꝙ de uolūtate sua ꝙ est spiritus sanctus genuit eū & nō de seīe ducēdo Cū ponit ex utero sine uirili seīe pret̄ cursuȝ solitū marie uirgīs & boc ē etiā de doctrina xp̄ianoꝝ que nō morat̄ in captiuitatibus n̄ris ꝓpter boc euenit nobis illud qđ euenit nobis describit ēt p eū demodis cristū nasci tuꝝ dauid ꝓpbā cū dicit psalmo.88. Iurauit domin⁹ dauid ueritatem de fructu uētris tui ponā sup sedeȝ tuam attamen dei sumus.

CAPITVLVM. XXVII

c Erte dn̄e mi lȝ nobis non opponāt cristiani dicta saracenoruȝ precipue que traduntur

in alcorano & in expositionibus eius scientes q̄ nos nō recipemus sicut nec ipsi recipiūt tñ ad fatigatio nē nostrā & ad fortifi[illegible]atione supplentium. Si nobis opponerent illa dicit a saracenis de Iesu & de beata maria matre eius. Oēs eni saraceni dicūt q̄ ipse fuit ille messias quē predixerūt eē uetu[illegible] & preponunt illū machometo quātum ad genolo[illegible] fatent enim q̄ pentes machometi fuerunt ydolatre & praui & de seie agar ancille. Et dicūt q̄ messias fuit filius ysaac & pphā[illegible] & iusto[illegible] & rca linea usq̄ ad beatā mariā uirginē & matrē eius.

d E maria uero dicit sic ī alcorano d' familia adamar dixit āgel9 gabriel ad mariā. O maria de9 te elegit & docuit gratiā & p̄elegit super oēs mulieres oīum seculo[illegible] diuidēs int boies t'renos & āgelos dei ī padisum delicia[illegible].

d Icūt ēt oēs saraceni xp̄us siū messias babuit a deo ptātē faciēdi miracula sanādi omnem lāgucrē & īfirmitatē & eiciēdi d'monia & suscitādi mortuos & credūt oīa miracula que iesum fecisse 9memorāt & boc expresse testificat alcorā9 ubi dicit ī ca° predicto domar quod messias sciuit & scit oīa & ēt secreta cordiū unde uerba machometi sciuit eise.i.Iesus.oēm librū & oē3 sapiētiā & ēt totā legē moysi.& q̄ oēs 9medebāt & bibebāt ī doibus sui[illegible] [illegible]t quid reponebāt ī thesauris suis.

Icūt etiā de cristo siue messia q̄ dū fuit in boc

mūdo ꝯtēpsit diuicias et abiecit carnales delectatōes nec habuit cōcubinas q̄ sunt occasio peccati & cā in obediētie Itē dicit̄ ī alcorano illd̄ uerbū euāgelicū uulpes foueas hn̄t & uolucres celi nidos. Et hec oīa lꝫ sint auctoritates apte dicēt siue dicētiū sunt tamē ꝯformia his q̄ ꝓphē dixerūt de messia ī pº adu… …u suo ut pꝫ ī predictis.

d Icūt ēt ī alcorano ꝙ eyse.i. iesus xp̄us ē uerbū dei & d hoc scꝫ uerbo dei ē iesus crist⁹ apud saracenos quasi unū ꝑpetuū ita ꝙ nll⁹ alius hō uocat̄ hº noīe nisi iesus quē uocāt eyse. Vn̄ dixit deus ad eyse Ego sum sufficiētia tua eº leuabo te & purificabo te ab īfidelibus. Cōsidera gº dn̄e ꝙ ꝑ ēs iudeoꝝ ꝑ pt̄ captiuitatē q̄ passi sunt iā mille anni sumus paucissimi iudei ī ꝯpatione aliaꝝ nationū naꝫ saraceni mltiplicati sunt & crescūt cottidie fides āt xp̄i īpleuit totū mūdū. nos uero tamē ubiqꝫ dispersi sum⁹ a deo nr̄o. ubiqꝫ sum⁹ paucissimi. Sicut rubē cū dixit nō crescas et ceta. Nos āt nō crescimus & illi qui sumus sumus īimici sup oēs gētes & nil ꝑficim⁹ Testimoniū multoꝝ stat semp cōtra nos. s. xp̄ianoꝝ & saracenoꝝ Alcoran⁹ eoꝝ & euāgeliū cristi qbus nolum⁹. tn̄ meo iudicio alcoran⁹ nihil ualet cū manifeste ꝯtineat cōtra doctrinā nostrā sicut ipse nosti & sicut positores ei⁹. appet euidēter ꝙ ignorauerūt testioniū. Sed ꝙ dicerem⁹ de euāgelio suppos… … cristus siue messias iā uenerat nihil tn̄ ꝯtinet co…

28

pphās et legē nram. Sȝ ē manifestatio oīuȝ pphāꝝ et pmissionis impletio que in lege ɔtinet̄ sumendo spiritualiter put cōtinet doctrina cristianoꝝ Nihilo min⁹ dn̄e mi super his dubiis ad te recurro maxime sup primis nr̄is que habui a pphetis quia dᷓ alcorani te timonio scio ꝙ qualiter nil reputabo tu maxime qui arabicū scis perfecte nosti. quia ipse machomet⁹ qui dixit se pphetam nec uētura predixit. et q dixit se nūciū dei contra deum et eius scripturam docuit penit⁹ ut corrupt⁹ hō penit⁹ et ignorans.

EXPLICIT EPISTOLA RABBI SAMVELIS. QVAM SCRIPSIT AD RABBE ISAAC MAGISTRVM SINAGOGE.

SEQVITVR EPISTOLA QVAM MISIT PONCIVS PILATVS TIBERIO IMPERATORI ROMANO.

p Oncius pilatus imperatori Tiberio. Salutes dicit Nup accidit & ego ipse pbaui iudeos p eoꝝ īuidiā se suosqȝ posteros crudeli dāpnatione pisse Cū pmissum haberent patres eorum ꝙ deus eoꝝ mitteret̄ de celo sancto suo qui eoruȝ rex merito diceret̄ Et hūc cū pmissuȝ hērent p uirginē missuꝝ deniqȝ cū illic eēt et uidissent eū iudei. cecos

illuīasse le p̄sos mūdasse. paliticos curasse. demones a corpib9 obsessis effugasse. mortuos resuscitasse. ābu/ lasse siccis pedib9 sup ūdas maris. Im passe uētis. Et alia multa fecisse miracula. Cū āt magna multitudo ppli iudeoꝶ ip̄z eē filiū dei diceret. ducti sunt ꝯtra eū Inuidia mēciētes dixerūt qdā eū eē magū & cō/ tra legē eoꝶ agere. eº aūt credidi uerbis eoꝶ ita eē & tradidi eū flagellis cesuꝫ arbitrio eoꝶ. ipsi āt cru cifixerūt eū ī ligno & mortuū sepelierūt & sepulte custodes adhibuerūt. ipse uero militibus p̄torii mei monumētū custodiētib9 & signātibus. Tertia die re surrexit de monumēto intantū āt excessit inuidia & malignitas iudeoꝶ ut darēt pecuniā militibus meis. Dicētes. dicite ꝙ uobis dormiētibus uenerūt disci/ puli eius & furati sunt corpus eius & secū detulerūt Milites āt mei cū accepissent pecuniā ueritatē & q̄ facta sunt tacere nō potuerūt. Sed eū uere resurrex isse & uidisse testati sunt & pecuniā ab eis recepisse Hec oīa tibi cesar direxi ne alter quisq̄ cōtra ueri/ tateꝫ mēciat̄ & ne existimet fore credendū men/ daciis iudeoꝶ Ad te omnia scripsi que facta sunt de Iesu nazareno ī pretorio meo & ce.

LAVS DEO.

30

Ex Libris
Marci Antonij de Albicinis I.V.D. Carol3